Poštnina plačana v gotovini.
Leto XXII., št 225
Ljubljana, četrtek 25. septembra 1941-XIX
Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ul. 5. - Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno L. 12.—, za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Veliko uničevanje vzhodno od Kijeva

Brezupni poizkusi sovjetskih čet za osvoboditev iz nemške obkolitve — Tudi sovjetski protinapadi pri Poltavi odbiti — Nemško letalstvo razbija neprestano petrograjske utrdbe

Iz Hitlerjevga glavnega stana, 24. sept. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo naslednje vojno poročilo:

Na področju vzhodno od Kijeva so bili včeraj uničeni nadaljnji deli sovražne vojske. Ostanki so bili segnani v dva tesno obkoljena kotla, katerih slika iz zraka kaže kaotične razmere. More se računati, da bodo te sile v nekaj dneh popolnoma odstranjene.

V Kronštatskem zalivu so zadela bojna in strmoglavna letala z bombami v polno sovjetske bojne ladje in en rušilec. Ob obali Belega morja so uničili oddelki bojnih letal veliko elektrarno. Nočni napadi letalstva na vojaške naprave v Petrogradu in Moskvi so bili učinkoviti.

V boju proti Angliji so bombardirale letalske sile v poslednji noči pristaniške naprave ob Kanalu sv. Jurija, kakor tudi ob južni obali otoka. Večji požari, med njimi ob Milfordhavnu, so pokazali uspeh teh napadov.

Sovražna letala niso niti podnevi niti ponoči priletela nad nemško ozemlje.

❊

Stockholm, 24. spet. d. Na vseh frontnih odsekih vzhodnega bojišča se nadaljujejo borbe z nezmanjšano srditostjo.

V veliki uničevalni bitki vzhodno od Kijeva neprestano naraščata število sovjetsko-ruskih ujetnikov in množina vojnega plena. Obkoljene sovjetske armije si zaman prizadevajo s silovitimi izpadi osvoboditi se jeklenega nemškega oklepa, toda ti brezupni poskusi le še bolj večajo njihove silne izgube na ljudeh in materialu. Nemško letalstvo drobi v neprestanih napadih sovjetske čete, ki se na raznih točkah obkoljenega ozemlja skušajo organizirati za odpor. Tudi vzhodno od Poltave, do kamor je prodrla nemška ofenziva, naperjena proti Harkovu, se skušajo sovjetske čete osvoboditi nemškega pritiska s protinapadi, ki pa ostajajo enako neuspešni kakor protinapadi vzhodno od Kijeva. V obleganju Odese ni zabeležiti bistvenih sprememb.

Na osrednjem bojišču so se jugovzhodno od Smolenska z velikimi izgubami končali sovjetsko-ruski poskusi potisniti nemške obrambne črte v smeri proti Smolensku. Timošenkove dokaj močne čete so tu izvršile vrsto protinapadov, ki pa navzlic velikim sredstvom, s katerimi so sprva razpolagale, niso dosegli zaželenega uspeha. Vsi napadi so se končali s silnimi izgubami za napadalce.

V borbi za Petrograd igra na nemški strani posebno veliko vlogo letalstvo, ki brez prestanka noč in dan ruši sovjetsko-ruske obrambne črte. Vrzeli v utrdbah skuša obrambno poveljništvo Petrograda sproti izpolniti z novimi rezervami, pri čemer se razvijajo med utrdbenimi črtami silovite borbe med nemško in sovjetsko-rusko pehoto.

Vreme na petrograjskem področju fronte je mrzlo, deževno in se je zadnje dni še nadalje poslabšalo. Ponekod zelo močvirnati tereni močno otežkočajo kretanje transportov ljudi in materiala, navzlic tem naravnim oviram pa se sila nemškega pritiska ni nič zmanjšala.

Velika udeležba zavezniških čet

Rim, 24. sept. d. V pregledu velike bitke v Ukrajini ugotavlja list »Corriere della Sera«, da v teh velikih in uspešnih vojaških operacijah niso bile angažirane samo nemške čete, marveč so v veliki meri sodelovale tudi italijanske čete, kakor tudi madžarske, rumunske, slovaške, hrvatske, španske, finske, norveške in valonske edinice.

Nevzdržen položaj Hangoeja

Helsinki, 24. sept. d. Odkar so nemške čete zasedle baltiški otok Oesel, smatrajo v finskih vojaških krogih položaj boljševikov na oporišču Hangoe kot nevzdržen. Hangoe so morali Finci odstopiti Sovjetski zvezi na podlagi diktiranega miru iz l. 1940. Tamkajšnja sovjetska posadka je do zadnjega časa prejemala živež in municijo preko Baltiškega morja, odkar pa je ta zveza pretrgana, je polotok Hangoe docela odrezan od oskrbe. Dokler so imele sovjetske čete zvezo preko morja, sovjetsko topništvo v Hangoeju ni štedilo s topniško municijo, marveč jo je nenavadno širokogrudno razsipalo. Zelo suho poletje je sovjetski vojski nudilo ugodno priliko, da je s svojim topništvom zanetila mnogoštevilne gozdne požare. Njihova aktivnost se je sedaj zelo zmanjšala. Od srede avgusta dalje je posadka v Hangoeju nenavadno pasivna, nasprotno pa je pričelo finsko topništvo v večjem obsegu obstreljevati to sovražnikovo pomorsko oporišče.

Potopljen sovjetski minonosec

Helsinki, 24. sept. d. Vzhodno od otoka Suursaari je finski brzi torpedni čoln torpediral in potopil 500tonski sovjetski minonosec. Izmed posadke, ki je štela 36 članov, je 35 mornarjev in častnikov utonilo. Zadnji brodolomec je bil rešen in ujet.

Na južnem področju Ladoge je finsko topništvo potopilo neki sovjetski parnik.

Odbiti sovjetski napadi na osrednjem bojišču

Berlin, 24. sept. d. S pristojnega nemškega mesta se doznava, da je bilo napredovanje boljševiških čet na osrednjem bojišču ustavljeno in zlomljeno. Boljševiki so imeli v teh borbah velikanske izgube na ljudeh in vojnem materialu. V svojih prizadevanjih potisniti proti zapadu bojne črte so sovjetske čete izgubile dve tretjini svojega vojaštva. Teptajoč trupla svojih tovarišev so boljševiki neprestano prehajali v napad na nemške postojanke, bili pa so na vseh točkah odbiti. Laž so vse informacije iz tujih virov, ki govore o nekakšni »zmagoviti sovjetski ofenzivi« na osrednjem bojišču. Zanimiva je tudi ugotovitev, da niti sam sovjetski informacijski urad nikoli ni namigaval na kake uspehe sovjetskih čet v tem odseku.

Protiletalski uspehi nemške pehote

Berlin, 24. sept. d. Od 20. septembra dalje je nemška pehota s svojim orožjem sestrelila 24 sovjetsko-ruskih letal. Pri tem je treba upoštevati, da so bila ta letala sestreljena edinole z navadnimi puškami in strojnicami. Nemška pehota je razen tega uničila na tleh še nadaljnjih pet sovražnih letal, poleg onih, ki so jih uničile protiletalske baterije nemške pehote, ki so ves čas z velikim uspehom sodelovale v obrambi pred sovjetskimi letalskimi napadi.

Bombe na Moskvo

Stockholm, 24. sept. d. Po vesteh, ki so davi dospele iz sovjetsko-ruske prestolnice, so nemška letala v pretekli noči ponovno napadla Moskvo. Po sovjetsko-ruski verziji se je le nekaterim nemškim letalom posrečilo prodreti do jedra Moskve, kjer so z odvrženimi rušilnimi bombami povzročila škodo na pôslopjih.

Ogromne sovjetske izgube pri Kijevu

Po številu ujetih sovjetskih vojakov presegajo vse dosedanje poraze v vojnah

Berlin, 24. sept. u. Kakor se je zvedelo iz dobro poučenega vira, se je življenje v Kijevu normaliziralo kljub razdejanju, ki so ga boljševiki povzročili posebno v tovarnah in delavnicah. Mnogo minskih polj so nemški vojaki že prekopali v sodelovanju z mestnim prebivalstvom.

Berlin, 24. sept. d. Nemški listi, ki še zmerom obširno razpravljajo o veliki bitki vzhodno od Kijeva, zlasti podčrtavajo, da po številu ujetnikov, ki so v njenem poteku padli v nemške roke, daleč presega vse bitke, ki jih je izvojevala nemška vojska. »Völkischer Beobachter« piše med drugim:

Uničevalna bitka, ki se razvija pri Kijevu, daleč presega po številu ujetnikov ne le tanenberške bitke, ki je bila najvažnejša v svetovni vojni in v kateri je bilo zajetih 92.000 ruskih vojakov, marveč tudi vse bitke v pohodu na Poljsko in med vojno na zapadu. Pri Koutnu so nemške armade zajele 300.000 ujetnikov. Celo v prvih velikih bitkah na Ruskem gmota ujetega sovjetskega vojaštva ni dosegla sedanjega obsega. V borbah pri Minsku in Bjalistoku je naraslo število ujetnikov na 325.000.

Pariz, 24. sept. d. Poročila o nemških vojaških uspehih vzhodno od Kijeva so še glavni predmet zanimanja pariškega tiska. »Petit Parisien« piše o tamkajšnjih vojnih operacijah med drugim:

Sedaj je usoda sovjetske vojske zapečatena. Vojna na vzhodu je prišla do odločilnega preokreta. Število sovjetsko-ruskih vojakov, ki so bili doslej onesposobljeni za nadaljnjo borbo, se ceni na 6 milijonov. Ako pade še Petrograd, bodo Rusi docela iztisnjeni z Vzhodnega morja in nemške oskrbovalne črte se bodo skrčile za več sto km. Železniške zveze se bodo lahko izpopolnile s transporti po morju. Po uničenju Budjonijevih armij bo Sovvjetska zveza izgubila 3 petine svoje težke industrije, kar pomeni popoln zlom njene vojne proizvodnje.

List zaključuje z ugotovitvijo, da je nemška vojska rešila zapadno civilizacijo.

List »Aujourdhui« piše med drugim, da so se človeške rezerve Sovjetske Rusije zmanjšale že na polovico. Sovjetsko-ruskim armijam že primanjkuje vojnega materijala, ki ga ni mogoče niti nadomestiti niti obnoviti, ker so prometne zveze z zaledjem prekinjene.

Sovjetski vojski primanjkuje že orožja

Berlin, 24. sept. d. Kako velikanske izgube vojnih potrebščin so utrpele sovjetsko ruske čete v veliki uničevalni bitki v loku med Dnjeprom in Desno je razvidno iz nemških vojnih poročil, ki navajajo silno množino vojnega plena, ki je padlo v nemške roke. Tako so med drugim Nemci zaplenili med orožjem tudi puške in strojnice z žigom, ki dokazuje, da so bile šele 7. septembra odpremljene iz orožnih tovarn v Tuli. Iz tega se vidi, da je bilo to orožje naravnost iz tovarn dobavljeno četam na fronti. Po izjavah vojnih ujetnikov je vojakom sovjetsko poveljništvo svetovalo, naj si preskrbe orožja in opremo od padlih in ranjenih tovarišev.

Nova nemška taktika

Bern, 24. sept. d. Kakor poroča berlinski dopisnik curiškega lista »Neue Gazzette«, je pripisovati velike uspehe, ki so jih Nemci dosegli v najnovejši ofenzivi v Kijevu, v veliki meri tudi novi taktiki, ki so jo uvedli v svojih operacijah in ki je drugačna, kakor pa je bila običajna v prejšnjih nemških ofenzivah. Namestu tankov, ki so prej prvi prešli v napad, prevzemajo sedaj pri vsakem novem prodoru iniciativo bataljoni motociklistov, ki prodirajo daleč pred tanki na nasprotnikovo ozemlje. Ta novi način uporabljajo Nemci bržkone zaradi tega, ker se tanki na terenu s slabimi cestami ne morejo dovolj naglo kretati, da bi mogli presenetiti sovražnika. Motociklistične čete so mnogo hitrejše in jim na ta način uspe zasesti važne mostove, preden imajo Rusi čas, pognati jih v zrak. Motociklističnim četam slede nato tanki, neposredno za njimi pa motorizirana pehota. Berlinski dopisnik omenjenega švicarskega lista sodi, da so Nemci to novost v razporeditvi napredujočih oddelkov uvedli zaradi tega, da so parirali sovjetsko taktiko napadov na nemške tanke v trenutku, ko se je pretrgala vez med njimi in sledečo motorizirano pehoto.

Naraščajoča stiska oblegane Odese

Silno topovsko obstreljevanje obrambnih utrdb — Mestu primanjkuje že vode in živil zaradi pomanjkljive preskrbe po morju

S fronte pri Odesi, 24. sept. u. Odeška fronta se razteza v obliki polmeseca, tako da na dveh mestih doseže morje in je tedaj s kopne strani mesto popolnoma odrezano od ostale države. Utrdbe, ki obkrožajo Odeso, so ojačene s kazematami, podkopi in napravami iz železa in betona ter zapirajo mesto proti nasprotniku. Ta utrjeni pas se vleče od ustja Dnjestra do Hadžibejevskega zaliva na vzhodu. Zato topništvo stalno bije po vsem tem utrjenem pasu, dočim pehota pod zaščito bojnih voz napreduje polagoma korak za korakom, deloma v bajonetnih napadih ter v boju moža proti možu. Treba je pri tem prekoračiti mnoge globoke in široke rove, strelske jarke in utrjena gnezda za strojnice, kar je seveda težak posel.

Včasih topništvo osredotoči svoj ogenj na drugo stran železnice, ki jo že z uspehom obmetava letalstvo z bombami najtežjega kalibra. Pehota je vedno pripravljena in čaka povelja za krajevne delne napade. Protiletalske baterije budno pazijo in stražijo, da takoj začno delovati, brž ko se v obleganem pasu dvigne kako izvidniško letalo, lovec, hidroplan ali celo bombnik. V glavnem so na odeški fronti zaposlene rumunske čete. Njihovo topništvo bije pedenj za pednjem po sovjetskih utrdbah ter pripravlja tla za podjetja pehote. V neprestanih akcijah padajo sovjetske utrdbe posamič druga za drugo v roke napadalcev, tako da je polkrog okoli ogromnega odeškega bojišča vsak dan ožji in tesnoba ter stiska v mestu vsak dan večja.

Kakor poročajo ujetniki, je položaj mesta skoro nevzdržen. Posebni dopisnik »Tribune« je imel priliko govoriti s petorico ruskih ujetnikov, ki so ranjeni padli v roke rumunski pehoti. Na vprašanje, kakšno je stanje v mestu je vprašani naposled dejal, da so porcije hrane občutno zmanjšane in da je zlasti kruh zelo črn in prsten. Primanjkuje tudi vode, ker je rumunsko topništvo razbilo vodovod pri Beljajevki. Mesto ima na razpolago še dve drugi vodarni, ki pa ne zadostujeta za potrebe prebivalstva in vojaštva. Zato je tudi voda strogo racionirana. Občutno pomanjkanje vlada tudi v pogledu nekaterih drugih živil. Vse te omejitve so zbudile veliko nevoljo prebivalstva, ki menda ni zadovoljno z odločitvijo komisarjev, da je treba braniti mesto do zadnjega in za vsako ceno. Oblasti so sestavile posebne oddelke, ki imajo nalogo, da pomirijo vsak poskus odpora. Po besedah ujetnika je število mrtvih in ranjenih veliko, zato je vojaško poveljništvo prisililo celo šolsko mladino, da je vzela v roke puške in da sodeluje pri obrambi na raznih utrdbah. Redne vojske v vrstah braniteljev je približno 60 odstotkov, dočim so ostali civilni ljudje, ki jih je vrhovno poveljništvo zbralo na kmetih in se sedaj bojujejo v navadni obleki. Po vsem videzu pa je število teh priložnostnih vojakov nedvomno višje, vsaj kolikor se da to presoditi po ujetnikih.

Municije bo mestu začelo kmalu primanjkovati. Preskrba z vojnimi potrebščinami preko morja nikakor ni enostavna in je vsaka dobava zelo nedostatna. Zajeti vojak je nadalje izpovedal, da se mesto zato tako trdovratno brani, ker je bila Odesa od nekdaj središče fanatičnega boljševizma ter hoče tudi v teh težkih prilikah dokazati, da nikakor ne zaostaja za drugimi mesti. V ostalem pa je treba utrdbeni pas braniti do skrajnosti, kajti odeška vojska nima možnosti za umik.

Le armi aeree e sottomarine all'attacco

Una petroliera e un piroscafo da complessive 14.500 tonn. affondati — Un altro piroscafo danneggiato — Due bombardieri inglesi abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 24 settembre il seguente bollettino di guerra n. 478:

Nell'Africa Settentrionale sul fronte di Tobruk le nostre artiglierie hanno svolto efficaci azioni di fuoco. Tentativi di avvicinamento dell'avversario sono stati prontamente respinti.

L'aviazione britannica ha compiuto incursioni sulle città di Bengasi, Tripoli, Homs e Misurata. In quest'ultima località si lamentano cinque morti e sette feriti. Due bombardieri nemici sono stati abbattuti in fiamme dalle difese contraeree di Tripoli e di Homs.

In Africa Orientale sui vari fronti dello scacchiere di Gondar ricognizioni offensive di nostri reparti i quali hanno posto in fuga elementi avversari infliggendo perdite.

Unità della R. Aeronautica al comando del tenente pilota Mario Sami e del sottotenente pilota Pierluigi Lauro hanno attaccato un convoglio nemico in navigazione nel Mediterraneo: un piroscafo armato da 2500 tonnellate è stato colpito in pieno ed è esploso affondando rapidamente, altro piroscafo di 1000 tonnellate è rimasto gravemente danneggiato.

Un nostro sommergibile al comando del tenente di vascello Olindo Di Serio ha silurato e affondato nel Mediterraneo orientale una petroliera di 12.000 tonnellate.

Ulteriori informazioni permettono di stabilire che due delle tre unità affondate dai mezzi d'assalto della R. Marina nel porto di Gibilterra sono le cisterne »Fiona Schell« e »Dembydale« e che il piroscafo danneggiato e da considerarsi perduto è il Durham.

Le perdite inflitte alla marina mercantile britannica col nostro attacco in Gibilterra sommano pertanto a quattro unità.

Letalske in podmorniške sile napadajo

Ena petrolejska in neka druga ladja s skupno 14.500 tonami potopljeni — Neki nadaljnji parnik poškodovan — Dva angleška bombnika sestreljena

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil 24. septembra naslednje 478. vojno poročilo:

V severni Afriki je naše topništvo na odseku pri Tobruku razvilo živahno strelno delovanje. Poskusi sovražnika, da bi se približal, so bili gladko odbiti.

Britansko letalstvo je napadlo mesta Bengazi, Tripolis, Homs in Misurato. V poslednjem mestu je bilo 5 ljudi ubitih in 7 ranjenih. Protiletalska obramba v Tripolisu in Homsu je sestrelila dva sovražna bombnika, ki sta se še v zraku vnela.

V vzhodni Afriki so bili naši oddelki na raznih točkah bojišča pri Gondarju na napadalnih izvidniških pohodih in so pognali v beg sovražne čete in jim prizadejali izgube.

Letala Kr. letalstva pod vodstvom poročnika pilota Maria Samija in podporočnika pilota Petra Alojzija Laura so napadla sovražni konvoj, ki je plul po Sredozemskem morju. Ena 2500-tonska oborožena ladja je bila zadeta ter je eksplodirala in se naglo potopila, drug 1000-tonski parnik je bil hudo poškodovan.

Naša podmornica pod poveljstvom mornariškega poročnika Olinda Di Seria je na vzhodnem Sredozemskem morju torpedirala in potopila 12.000 - tonsko petrolejsko ladjo.

Na osnovi novejših poročil je bilo mogoče ugotoviti, da sta bili dve od treh ladij, ki so jih potopili napadalni čolni Kr. mornarice, v gibraltarski luki, petrolejski ladji »Fiona Shell« in »Dembydale«, ter da je bila poškodovana ladja, ki jo je smatrati za izgubljeno, »Durham«.

Izgube, ki so bile prizadejane angleški trgovinski mornarici o priliki našega napada na Gibraltar, znašajo torej štiri ladje.

Nove angleške intrige na Bližnjem vzhodu

Nemški tisk o angleških in ameriških težavah na mednarodnem političnem področju

Berlin, 24. sept. u. Najnovejši silni vojni uspehi Nemčije na vzhodni fronti so povzročili Churchillu in Rooseveltu velike težave tudi na mednarodnem političnem področju. Več newyorških listov poroča, da je v zadnjih dneh stališče Japonske glede pogajanj z Washingtonom postalo še trdnejše. Listi pripisujejo to nemškim zmagam. Na drugi strani opozarjajo, da bi lahko ti uspehi napravili odločilni vtis tudi na Turčijo. Morda je agencija Reuter prav zaradi tega obeležila nemško zmago, kakor da je imela političen namen, da bi se namreč izvajal posreden pritisk na Turčijo in Japonsko.

Londonska agencija pa se očitno ne zaveda paradoksa take svoje razlage. Vojski, ki dosega tako ogromne uspehe, se namreč ni treba posluževati političnih pritiskov na tuje sile, da bi premagala svojega neposrednega nasprotnika. Nemški krogi pripominjajo, da je v resnici vznemirjena le Anglija, ki pa skuša to prikriti z novimi manevri in intrigami.

Tako pravi »Frankfurter Zeitung«, da se je London odločil, kakor kaže, čim prej rešiti »turški problem«. Korak, ki ga je podvzel angleški poslanik v Ankari v zvezi z govoricami in kombinacijami o nekih namerah osi glede Dardanel, je odkril novo angleško akcijo s čisto točnimi cilji. Ko je Angležem z okupacijo Sirije, Iraka in Irana »uspelo rešiti te dežele pred nemško nevarnostjo«, bi sedaj radi »rešili« na enak način tudi Turčijo. In prav zaradi take »altruistične« namere pravijo, zbirajo sedaj ogromne sile ob mejah Sirije, Iraka in Irana s Turčijo. Obenem pa so jasno opozorili ankarsko vlado, da bi znali uporabiti še vse bolj učinkovita sredstva, če ne bi »pokazala pravega razumevanja« za to, Velika Britanija, pravi »Times«, se docela zaveda pomena Dardanel v sedanji fazi borbe in nima namena, čakati z orožjem ob boku, da bi jo sile osi prehitele. »Frankfurter Zeitung« pri tem vprašuje, ali nima morda Churchill, ki ni nikoli hotel priznati, da je bil znani galipolski podvig huda pogreška, namen, da ponovi pustolovščino, ki se je v zadnji svetovni vojni tako hudo izjalovila. List naglaša, da ima Turčija trdno voljo vztrajati pri svoji nevtralni politiki in da bo znala tudi uveljaviti svojo voljo.

Moskva podpira te britanske mahinacije prav v boljševiškem slogu. V Berlinu namreč prevladuje vtis, da so imeli padalci, ki so se pred dnevi spustili iz nekega sovjetskega letala na bolgarsko ozemlje, med drugim nalog, povzročiti incidente na bolgarsko-turški meji. Pri njih so našli bolgarske uniforme. Nič ni bolj verjetno, kakor da bi lahko tako preoblečeni napadali turške obmejne straže ter povzročili zapletljaje v odnošajih med obema sosedama.

Španska sodba o angleškem hujskaštvu

Madrid, 24. sept. a. »Informaciones« beležijo, da je »Sunday Express« svetoval, naj bi se v podporo Rusiji ojačili neredi v Franciji, Grčiji, Poljski, bivši Jugoslaviji in Norveški. Komunističnim elementom naj bi se dal denar v ta namen, kakemu angleškemu generalu pa poverila koordinacija njihovega delovanja.

Španski list pripominja, da je domislek angleškega lista naravnost otročji. Povzročili bi le, da bi se prelivalo še malo več neangleške krvi, nikakor pa bi se na tak način vojna sreča ne obrnila. Angleži, zaključuje list, se morajo prepričati, da jim nazadnje ne bo preostalo nič drugega, kakor da se sami bore, čeprav jih morda že sedaj skrbi, da tudi to ne bo nič pomagalo proti sodbi, ki jo je nad njimi zgodovina že izrekla.

Bolgarski kralj na obisku pri Hitlerju

Berlin, 24. sept. u. Snoči so se razširile vesti iz Bukarešte, da je bolgarski kralj baje potoval skozi Bukarešto s posebnim vlakom in da je na poti v Hitlerjev glavni stan. Vest je zbudila veliko zanimanje glede na sedanjo rusko-bolgarsko napetost. Na sestanku kralja Borisa s kancelarjem Hitlerjem bi lahko prišlo do odločitve, ali se bo Bolgarija že v kratkem postavila ob stran zavezniških sil v borbi proti komunizmu.

Sofija, 24. sept. d. Bolgarski poslanik v Berlinu Paevan Draganov je v torek dospel v Sofijo, da poroča svoji vladi.

Japonska konzularna konferenca v Nankingu

Nanking, 24. sept. d. V ponedeljek je pričela v Nankingu zasedati japonska konzularna konferenca. Načelnik urada za vzhodno Azijo Otta je imel kot zastopnik japonskega zunanjega ministra Tojode pred 30 konzularnimi zastopniki govor, v katerem je med drugim naglasil, da Japonska navzlic izpremenjenemu mednarodnemu političnemu položaju ne bo nikoli popustila v svojem prizadevanju, da se reši kitajski problem. Otta je naglasil, da bo treba ukreniti primerne korake, da se ojači položaj nankinške vlade tako, da bo v bodoče kitajska nacionalna vlada lahko še v večji meri sodelovala pri organizaciji novega reda v vzhodni Aziji.

Washingtonski kongres pred novo preizkušnjo

Naraščajoče nerazpoloženje v izolacijskih vrstah

Washington, 24. sept. d. Predsednik Roosevelt je izjavil, da proučuje ameriška vlada vprašanje oborožitve ameriškega trgovinskega brodovja. Politični opazovalci računajo na podlagi te izjave, da bo predsednik morda že prihodnji teden poslal kongresu poslanico, v kateri bo priporočal revizijo sedanjega nevtralnostnega zakona. V ameriških izolacijskih krogih je ta Rooseveltova izjava povzročila veliko nerazpoloženje. Senator Norris, ki pripada neodvisni skupini ter zastopa državo Nebrasko, je včeraj izjavil, da bi pomenilo razveljavljenje nevtralnostnega zakona vojno. Poudaril je dvom, ali bo kongres v sedanjih okoliščinah pripravljen odobriti kakršenkoli akt, ki bi pomenil vojno napoved. Slično mnenje je izrazil tudi zastopnik države New York, ki prav tako vidi v anuliranju nevtralnostnega zakona vstop Amerike v vojno.

Washington, 24. sept. u. Po poročilih, ki so jih objavili tukajšnji listi, je Hull v svoji zadnji izjavi novinarjem jasno izjavil, da je za spremembo nevtralnostnega zakona. Dejal je, da se je o reviziji tega zakona posvetoval z voditelji kongresa. Sprememba naj bi imela namen olajšati pomoč Veliki Britaniji. Hull je izjavil, da so bile okoliščine l. 1935, ko je bil zakon sprejet, take, da bi lahko Zedinjene države spravile v vojno ali pa jo obdržale izven nje. Zakon o embargu glede orožja pa ni zadostoval, da bi zaprl pot podpori, ki je namenjena Veliki Britaniji.

Jasno je, da predstavljajo take izjave nov poskus, da bi se izzvala reakcija ameriškega javnega mnenja, kakor je tudi jasno, da bi Roosevelt, če se prava reakcija ne bi pojavila, šel še dalje v svoji vojni politiki.

Na neki konferenci v Beli hiši so Rooseveltovi zastopniki kongresa, kakor poroča »New York Times«, baje pristali na to, da podpro odobritev dodatnih 6 milijardnih kreditov za pomoč Veliki Britaniji, da pa so se uprli ukinitvi ali spremembi nevtralnostnega zakona. Na ta način je prišlo med njimi in predsednikom Rooseveltom do nesporazuma.

Berlin, 24. sept. u. Izredno kritični položaj sovjetske vojske kakor tudi dejstvo, da je angleško javno mnenje zelo potrto, sta po mnenju nemških opazovalcev pripravila Roosevelta, da je napravil nov korak na poti do vojne in utemeljil s posredovanjem Cordela Hulla potrebo, da se zakon o nevtralnosti radikalno revidira. Ameriški minister ni povedal točno, ali namerava Roosevelt odpraviti ta zakon ali samo spremeniti, ter se je omejil na izjavo, da klavzula o izvozu vojnih potrebščin ne dopušča, da bi se Velika Britanija v zadostni meri podprla. Nemški tisk opozarja, da je bila ta klavzula dejansko že izločena z izvajanjem zakona o posojilih in zakupih, s katerim so bile odpravljene tudi odredbe klavzule »cash and carry«, nazadnje pa so najnovejši Rooseveltovi ukrepi odpravili še velik del preostalih določb nevtralnostnega zakona o prepovedi, da bi ameriške ladje plule po vojnem področju, čeprav kongres v tej stvari ni bil niti konzultiran.

Nevtralnostni zakon, glede katerega je sedaj Cordel Hull napovedal spremembo, v resnici že nekaj časa ne velja. Roosevelt ga hoče sedaj odpraviti še »de jure«, da bi na viden način pokazal »dobro voljo« v odnosu do Moskve in Londona, ki pričakujeta od Zedinjenih držav dejanja, ne pa besed. Groteskna pa je utemeljitev, ki se je je Cordel Hull poslužil pri svoji napovedi, češ, da sta on in Roosevelt že od vsega početka kritizirala nevtralnostni zakon, ker bi lahko državo prej povedel v vojno, kakor pa jo obdržal izven nje. Glede na to odgovarjajo berlinski listi z navajanjem izjav, ki jih je svoj čas podal ameriški predsednik: »Nevtralnostni zakon ima namen preprečiti, da bi se država pahnila v vojno«. Toda zaman je polemizirati, pravi »Börsenzeitung« v svojem komentarju, kajti pri Rooseveltu ena potvorba več ali manj ne šteje. On hoče vojno, noče pa, da bi narod to vedel.

Skrbi nizozemskih oblasti v Vzhodni Indiji

Odpor proti uvedbi splošne vojaške dolžnosti — Izseljevanje japonskih trgovcev

Tokio, 24. sept. d. Člani japonske kolonije v Nizozemski Vzhodni Indiji, ki so se včeraj vrnili na Japonsko, pripovedujejo, da je bila v vzhodni Indiji uvedena splošna vojaška dolžnost, ki pa so jo prebivalci sprejeli vse prej kakor z navdušenjem in sicer v enaki meri Nizozemci kakor tudi domačini. V splošnem se prebivalstvo v Nizozemski Indiji zelo malo meni za razne obrambne ukrepe, kar navdaja oblasti z velikim vznemirjenjem. Vrnivši se japonski državljani pripovedujejo nadalje, da so pobegi iz nizozemskih čet na dnevnem redu, odnosno, da se zlasti domačinsko prebivalstvo odteguje vojaški službi pod pretvezo bolezni. Nezanesljivost čet, ki so sestavljene iz domačinskega prebivalstva, povzroča nizozemskim oblastem velike skrbi. Nedavno so se pripetile na otokih Javi in Celebesu spopadi med domačimi vojaki, pri čemer je bilo 30 mož ubitih in ranjenih. Vrnivši se japonski državljani poročajo tudi, da je v Bandoeng prišlo nekaj novih močnih transportov britanskih, ameriških in avstralskih čet za ojačenje mehaniziranih čet v Nizozemski Vzhodni Indiji.

Doslej se je na Japonsko vrnilo že 1000 japonskih državljanov, v Nizozemski Vzh. Indiji pa jih je ostalo še 3500, med njimi 400 žen in otrok. Mnogi člani tamkajšnje japonske kolonije, pretežno trgovci, ki so že dolga leta živeli v Nizozemski Indiji, so bili po blokiranju japonskih dobroimetij prisiljeni vrniti se v domovino, ker jim je bila odvzeta gospodarska osnova za nadaljnji obstanek.

Vpoklic rezervistov na Filipinih

Sanghaj, 24. sept. d. Po informacijah, ki so dospele iz Manille, bo v naslednjih dveh mesecih vpoklicanih v ameriško vojsko 125.000 Filipincev, ki bodo služili kot rezervisti v 10 ameriških divizijah. Čim bo mobiliziranje filipinskih rezervistov končano, bodo vse oborožene sile na Filipinskem stale pod ameriškim vojnim poveljstvom.

New York, 24. sept. d. »Corriere della Sera« poroča iz New Yorka, da je poveljnik letalske matične ladje »Illustrious« admiral Mumbatten iznenada odpotoval na Havajske otoke.

Velika železniška nesreča v Švici

Bern, 24. sept. d. Na železniški progi Bern - Thun se je včeraj pripetila huda železniška katastrofa. Pri postaji Vithrach sta trčila skupaj ekspresni in lokalni vlak. Sunek je bil tako silovit, da se je lokomotiva ekspresnega vlaka zarila v lokomotivo lokalne kompozicije. Prizorišče katastrofe nudi sliko silnega razdejanja. Na 20 m dolgem odseku proge leži kup razvalin razbitih vagonov, zvitih tračnic ter potrganih električnih vodov. Reševalna dela, ki so se takoj pričela, so zelo težavna. Najmanj šest železniških vagonov je bilo popolnoma razbitih. Točno število žrtev še ni ugotovljeno, po prvih podatkih pa je bilo 9 ljudi ubitih in 20 ranjenih. Bati se je, da je še več potnikov pod ruševinami. Oblasti so uvedle preiskavo, da se dožene vzrok nesreče.

Bern, 24. sept. s. Število žrtev železniške nesreče pri Thunu se je povzpelo na 11. Ranjenih je bilo 20 ljudi.

Le autorizzazioni alla circolazione autoveicoli prorogata

Le attuali autorizzazioni alla circolazione per autovetture, per motocicli e per motocarrozzette con motore a benzina sono prorogate de jure fino al 31 ottobre 1941 senza necessità di alcuna domanda da parte dei rispettivi titolari.

Dovoljenja za vožnjo z motornimi vozili podaljšana

Sedanja dovoljenja za vožnjo z avtomobili, motornimi kolesi s prikolicami in brez njih, pri katerih se uporablja bencin, so bile de jure podaljšana do 31. oktobra 1941. Lastniki vozil v ta namen niso dolžni vložiti posebnih prošenj.

INSERIRAJTE V „JUTRU"!

K obisku Visokega Komisarja na Rakitni

Visoki Komisar Eksc. Grazioli je minulo nedeljo posetil deško kolonijo na Rakitni in smo o tem posetu obširneje že poročali. Ta poset je zgovoren dokaz, da najvišjega predstavnika državne oblasti močno zanimajo tudi zadeve, o katerih se običajno misli, da so le podrejene važnosti. Vendar pa je treba pribiti, da je ena izmed največjih odlik Ducejeve vlade in Fašistovske Stranke izredna skrb za mladino in da ta odlika temelji na spoznanju, da svet obstoji na mladini, zato je treba v prvi vrsti skrbeti, da bo naraščaj telesno zdrav, pravilno vzgojen in usmerjen v pravec plodonosnega dela za narodno skupnost.

Visoki Komisar si je ogledal deško kolonijo z isto natančnostjo in temeljitostjo, kakršno je pokazal pri drugih prilikah, ter je s tem dokazal, da je res pravi zastopnik vlade, ki si je na svoj prapor zapisala ne samo skrb za mladino, marveč tudi neumorno dela za blaginjo najširših ljudskih plasti in ki tudi dosledno vrši to svojo plemenito nalogo.

G. Visoki Komisar je porabil svoj poset na Rakitni tudi v to, da je zbranemu ljudstvu, ki je prihitelo, da pozdravi najvišjega predstavnika državne oblasti, ponovno naglasil veliko skrb Duceja in osrednje vlade za novo pokrajino Italije. Ni slučaj, da si je Eksc. Grazioli izbral ravno Rakitno, da je ponovil svoje dragoceno zagotovilo. Dasi Rakitna ni daleč od Ljubljane, je vendar v nekih pogledih na istem, kakor so oddaljenejše občine, ki jih je le redko obsijala pozornost odločilnih činiteljev. V takih občinah se razločno občuti nekaka zaostalost in zapostavljenost v gospodarskem in kulturnem pogledu. Tem večje hvale je vredna odločitev Visokega Komisarja, ki posega povsod tja, kjer je potreba v resnici velika in pereča. V tem prizadevanju je zapopadena težnja, da mora ljudstvo napredovati organično kot celota in da morajo blagodati skrbnega dela oblasti biti deležni vsi kraji pokrajine, ne pa samo posamezne gosteje naseljene točke, ki so iz tega ali onega razloga že same po sebi v ugodnejšem položaju.

Zato ni nikakega dvoma, da je tudi prebivalstvo Rakitne in okolice z iskrenim zadovoljstvom pozdravilo v svoji sredi gosp. Visokega Komisarja, ki je tudi v to oddaljeno gorsko vas prinesel svežega duha fašistovske delavnosti. Saj je navzočim govoril iz srca, ko se je dotaknil gradnje potrebnih cest, razsvetljave, ureditve prometnih prilik in podobnih zadev vseobče potrebe. Naglasil je, da si ravno v teh delih vlada postavlja dostojen spomenik in da bo Ljubljanska pokrajina kot del Italije v enaki meri deležna vseh pridobitev, ki jih po prizadevanju Duceja vživa že ostala država. Ni treba posebej omenjati, da so navzoči vzeli ta zagotovila na znanje z izrednim zadovoljstvom ter globoko hvaležnostjo.

Le feste nazionali, i giorni festivi e le solennità civili

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, ritenuta la opportunità di determinare in conformità alle disposizioni vigenti nel Regno i giorni festivi da osservarsi nella provincia di Lubiana, **ordina:**

Art. 1 L'elenco delle feste nazionali, dei giorni festivi a tutti gli effetti civili e delle solennità civili è stabilito come segue:

a) Feste nazionali:

il giorno 9 maggio, anniversario della fondazione dell'Impero,
la prima domenica di giugno, celebrazione della unità d'Italia e dello Statuto,
il giorno 28 ottobre, anniversario della marcia su Roma,
il giorno 4 novembre, anniversario della vittoria.

b) Giorni festivi a tutti gli effetti civili:

tutte le domeniche,
il primo giorno dell'anno,
il giorno dell'Epifania (6 gennaio),
il giorno della mesta di S. Giuseppe (19 marzo),
il 21 aprile, Natale di Roma,
il 9 maggio, anniversario della fondazione dell'Impero,
il giorno dell'Ascensione.
il giorno del Corpus Domini,
il giorno della festa dei SS. Apostoli Pietro e Paolo (29 giugno),
il giorno dell'Assunzione della B. Vergine Maria (15 agosto),
il giorno 28 ottobre, anniversario della marcia su Roma,
il giorno di Ognissanti (1 novembre),
il giorno 4 novembre, anniversario della vittoria,
il giorno della festa dell'Immacolata Concezione (8 dicembre),
il giorno di Natale (25 dicembre).

c) Solennità civili:

il giorno 11 febbraio, anniversario della stipulazione del tratto e del concordato con la Santa Sede,
il giorno 23 marzo, anniversario della fondazione dei Fasci,
il giorno 21 aprile, Natale di Roma,
il giorno 25 aprile, anniversario della nascita di Guglielmo Marconi,
il giorno 24 maggio, anniversario della dichiarazione di guerra,
il giorno 12 ottobre, anniversario della scoperta dell'America,
il giorno 11 novembre, genetliaco di S. M. il Re Imperatore.

Art. 2 Per tutta la durata della guerra è sospesa la celebrazione a tutti gli effetti delle feste nazionali, dei giorni festivi e delle solennità civili, fatta eccezione per tutte le domeniche,
il primo giorno dell'anno,
il giorno dell'Epifania (6 gennaio),
il giorno della festa di S. Giuseppe (19 marzo),
il giorno dell'Ascensione,
il giorno del Corpus Domini,
il giorno della festa dei SS. Apostoli Pietro e Paolo (29 giugno),
il giorno dell'Assunzione della B. Vergine Maria (15 agosto),
il giorno di Ognissanti (1 novembre),
il giorno della festa dell'Immacolata Concezione (8 dicembre),
il giorno di Natale (25 dicembre).

Art. 3 L'Alto Commissario determinerà volta per volta in deroga a quanto è disposto all'articolo 2 quali ricorrenze debbano essere celebrate come feste nazionali o solennità civili a sensi dell'articolo 1, lettere a) e c) della presente ordinanza.

Art. 4 La presente ordinanza entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 19 settembre 1941-XIX.

L'Alto Commissario **Emilio Grazioli**

Državni prazniki, praznični dnevi in narodni prazniki

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, smatrajoč za umestno, da določi skladno s predpisi, veljajočimi v Kraljevini, praznične dneve, ki naj veljajo v Ljubljanski pokrajini, **odreja:**

Člen 1. Državni prazniki, praznični dnevi z vsemi pravnimi učinki in narodni prazniki so tile:

a) **Državni prazniki:**

dan 9. maja, obletnica ustanovitve Imperija, prva nedelja v mesecu juniju, proslava Zedinjenja Italije in njene ustave, dan 28. oktobra, obletnica pohoda na Rim, dan 4. novembra, obletnica Zmage.

b) **Praznični dnevi z vsemi pravnimi učinki:** vse nedelje, novoletni dan, dan Sv. Treh kraljev (6. januar), praznik sv. Jožefa (19. marec), 21. april, ustanovitev Rima, 9. maj, obletnica Imperija, dan Vnebohoda, dan sv. Rešnjega Telesa, praznik sv. apostolov Petra in Pavla (29. junij), dan Vnebovzetja blažene Device Marije (15. avgust), dan 28. oktobra, obletnica pohoda na Rim, dan Vseh svetih (1. november) dan 4. novembra, obletnica Zmage, praznik Brezmadežnega spočetja (8. december), božični dan (25. december).

c) **Narodni prazniki:** dan 11. februarja, obletnica sklenitve pogodbe in konkordata s Sv. stolico, dan 23. marca, obletnica ustanovitve fašijev, dan 21. aprila, ustanovitev Rima, dan 25. aprila, obletnica rojstva Guglielma Marconija, dan 24. maja, obletnica vojne napovedi, dan 12. oktobra, obletnica odkritja Amerike, dan 11. novembra, rojstni dan Nj. Vel. Kralja in Cesarja.

Člen 2. Za ves čas, dokler traja vojna, se odloži praznovanje državnih praznikov, prazničnih dni in narodnih praznikov z vsemi pravnimi učinki, izvzemši: vse nedelje, novoletni dan, dan Sv. Treh kraljev (6. januar), praznik sv. Jožefa (19. marec), dan Vnebohoda, dan sv. Rešnjega Telesa, praznik sv. apostolov Petra in Pavla (29. junij), dan Vnebovzetja blažene Device Marije (15. avgust), dan Vseh svetih (1. november), praznik Brezmadežnega spočetja (8. december), božični dan (25. december).

Člen 3. Visoki Komisar določi sproti, spreminjaje določbe člena 2., katere obletnice naj se praznujejo kot državni ali narodni prazniki v smislu črk a) in c) člena 1. te naredbe.

Člen 4. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 19. septembra 1941-XIX.

Visoki Komisar **Emilio Grazioli**

Gospodarstvo

Ljubljanski velesejem v novih zgradbah

Gradbena dela na ljubljanskem velesejmu so v glavnem zaključena in povsod v paviljonih so na delu obrtniki in aranžerji, da pripravijo razstavne koje. Tudi razstavno blago se že dovaža. Letošnji velesejem bo izreden dogodek, ne samo zaradi tega, ker bo razmeščen v novih trajnih paviljonih, temveč še bolj zaradi tega, ker bo s svojimi razstavami nudil popoln pregled gospodarstva Ljubljanske pokrajine ter njegove industrijske, obrtne ter kmetijske proizvodnje, na drugi strani pa nam bo pokazal veliko proizvajalno sposobnost italijanske industrije in obrti. Prinesel bo veliko korist vsej naši pokrajini in bo zlasti omogočil, da se navežejo tako potrebni gospodarski stiki med gospodarstvom Ljubljanske pokrajine in ostalim gospodarstvom države. Trgovci in konzumenti Ljubljanske pokrajine vse premalo poznajo mnogoštevilne izdelke italijanske industrije, pa tudi italijanski gospodarstveniki se doslej niso mogli v zadostni meri zanimati za proizvajalno moč in sposobnost nove pokrajine Tudi za bodoče se odpirajo ljubljanskemu velesejmu velike nove naloge, saj je zamišljen kot posredovalno tržišče med močnim italijanskim gospodarstvom in gospodarstvom balkanskih držav.

Novi paviljoni

Nove razstavne paviljone, ki bodo dali velesejmu docela spremenjeno zunanje lice, so pričeli graditi lani v jeseni. Od meseca maja, ko je Visoki Komisar z naklonjeno uvidevnostjo odobril nadaljevanje pričetih del pri paviljonih zgrajenih v surovem stanju, je bilo na sejmišču zaposleno povprečno po 250 delavcev, ki jim je velesejmska uprava doslej izplačala na mezdah v tem kratkem času okrog 800.000 lir, kar je znatno pripomoglo k ublažitvi socialnih težav. V celoti pa je bilo od lanske jeseni investiranih v nove razstavne zgradbe skoro 3 milijone lir. S tem pa gradbena dela še niso zaključena. Po končani velesejmski prireditvi se bodo takoj zopet nadaljevala in je verjetno ,da se bo sejmišče še razširilo proti Tivolskemu hribu. Glavni vhod bo v bodoče iz Lattermanovega drevoreda, kjer je že zgrajena krasna vhodna kupola. Ostala dela za dograditev impozantnega vhoda pa bodo dovršena pozneje. Sedanji vhod s Celovške ceste je tudi preurejen, toda je zamišljen le kot provizorij in bodo na tem mestu pozneje zgradili novo večjo stavbo.

Novi paviljoni so prirejeni v enaki razvrstitvi, kakor so bili stari leseni paviljoni, razlika pa je v tem, da so novi paviljoni širši in višji, da so zgrajeni iz betona in da imamo na velesejmskem trikotu namesto prejšnjih 7 paviljonov, le 3 velike paviljone, od katerih je največji oni ob Lattermanovem drevoredu, ki je dolg 200 m, medtem ko so bili prej na istem mestu trije paviljoni.

Razstavljalci

Rekordna je tudi udeležba razstavljalcev, saj je samo industrija zastopana s 371 razstavljalci, obrt Ljubljanske pokrajine s 50 razstavljalci in obrt kraljevine Italije z 98 razstavljalci, med tem ko se kmetijske razstav udeležuje 247 razstavljalcev. Poleg tega bo na razstavi italijanske tekstilne industrije zastopanih 194 razstavljalcev. Navzlic okolnosti, da je bilo na razpolago le malo časa za priprave, so si nekatera velika italijanska podjetja zgradila posebne paviljone, med njimi znana avtomobilska tvornica Fiat iz Turina. Ta tvrdka je prvotno nameravala razstaviti v enem od velesejmskih paviljonov, pozneje pa se je odločila zgraditi svoj paviljon v izmeri 480 kv. m. Velesejmski upravi je dala nujno naročilo za gradnjo tega paviljona in je postavila rok samo 21 dni. Paviljon, ki je stal 240.000 lir, pa je bil dejansko zgrajen v 19 dneh, čeprav je v celoti zidan iz opeke in grajen kot stalna razstavna zgradba. Ta uspeh je tem bolj oceniti, če se upošteva, da je bilo v kratkem času treba nabaviti ves gradbeni material, kar danes ni lahko. Vsekakor so se pri tej zgradbi kakor tudi pri ostalih velesejmskih zgradbah odlično izkazali ljubljanski stavbeniki in obrtniki.

Prehrana in stanovanjsko vprašanje

Tudi za prehrano razstavljalcev in posetnikov velesejma je vse preskrbljeno. Za tujce bo pripravljeno 150.000 obrokov hrane. Velsejem bo odprt vsak dan do devete ure zvečer, tako da bo omogočen ogled razstav tudi v večernih urah. Ves velesejmski prostor bo razsvetljen z žarometi in neonskimi cevmi v raznih barvah.

Posebna privlačnost velesejma pa bodo poskušnje raznih vin. Tako bo v velesejmski restavraciji poskušnja italijanskih vin, skupaj z razstavo vseh vrst italijanskega sira. Na to razstavo bodo pripeljali 9000 kg sira iz Italije. Tu se bo točila tudi prava črna kava. Poskušnje vin bodo tudi v goriškem paviljonu, kjer bodo točili goriško vino, nadalje v paviljonu kmetijske razstave Ljubljanske pokrajine, kjer bodo točili dolenjska vina. Posebno razstavo in poskušnjo vin pa bosta priredili tudi italijanski zvezi pokrajinskih združenj.

Veliko prizadevanja je pokazal velesejmski urad za rešitev stanovanjskega vprašanja. Ker je za večji poset tujcev v Ljubljani na razpolago razmeroma malo hotelskih in drugih sob, bo v času velesejma vozil iz Trsta do Ljubljane posebni vlak, ki bo odhajal iz Trsta okrog 5 ure zjutraj, zvečer pa se bodo obiskovalci vračali v Trst ob 20. Tudi z Dolenjske bodo vozili posebni vlaki.

Velesejmski urad je v zadnjih mesecih opravil ogromno organizacijsko delo, za kar gre zasluga velesejmskemu uradu, ki mu načeluje izkušeni ravnatelj dr. Dular. V času, ko so bila v polnem teku gradbena dela je bilo treba na novo organizirati vso propagando in obenem reševati težavna prehrambena in stanovanjska vprašanja za zunanje obiskovalce. Z učinkovito podporo najvišjih oblastev pa je uspelo prebroditi vse težave.

Kakor rečeno so gradbena dela končana in bodo postavili le še 20 m visok stolp iz železne konstrukcije, na katerem bodo nameščeni zvočniki. Tudi terenska dela so že zaključena. Za preureditev terena so na sejmišče navozili 4000 kub. m gramoza.

V polnem teku so sedaj dela za okrasitev razstavljenih paviljonov in koj. Pri teh delih je sedaj zaposlenih 5 arhitektov poleg številnih obrtnikov in delavcev. Posebno presenečenje pripravljajo obiskovalcem italijanske zavarovalne družbe, ki bodo med obiskovalce vsakega dne izžrebale zavarovalne police po 500 lir.

Glede na obsežna dela in velike priprave ne more biti dvoma, da bo letošnji ljubljanski velesejem prinesel popoln uspeh in bo zadovoljil tako razstavljalce, kakor vsakega obiskovalca.

Gospodarske vesti

= **Državne tvornice svile v Banatu je prevzel nemški kapital.** Iz Beograda poročajo, da je Privilegirana delniška družba državnih tvornic svile prodala svoje tvornice v Pančevu, Kneževcu, Kovinu in Beli Crkvi družbi Mitteldeutsche Spinnhütte G. m. b. H., Celle, za znesek 4 milijone din, in sicer pod pogojem, da preidejo naprave za sušenje svilenih kokonov po 15 letih v last države. Tvornice, ki jih prevzame nemško podjetje so bile do leta 1939 državne tvornice tega leta pa je bila ustanovljena imenovana Privilegirana delniška družba državnih tvornic svile z glavnico 30 milijonov din, od katerih je vpisala Državna hipotekarna banka 15 milijonov, za 15 milijonov delnic pa je dobila država, ki je prinesla v družbo svoje tvornice. Družba je s posebno uredbo dobila znatne davčne olajšave. Državne tvornice svile v Banatu so se borile vedno s težkočami in so bili napravljeni ponovno poskusi sanacije. Nadalje poročajo iz Beograda, da bo Privilegirana delniška družba državnih tvornic svile znesek 4 milijone din, ki ga prejme od prodaje imenovanih tvornic, porabila za gradnjo nove tvornice v Srbiji, in sicer nekje med Paračinom in Nišem.

= **Bilanca družbe borskih rudnikov.** Iz Curiha poročajo, da je Francoska družba borskih rudnikov, ki je lani z odkupom delnic prešla v roke nemškega kapitala, objavila bilanco za leto 1940. Kosmati dobiček se je sicer ponovno znatno dvignil in je v letu 1940 dosegel 431 milijonov francoskih frankov (nasproti 236 in 171 milijonom v prejšnjih dveh letih); po prenosu zneska 315 milijonov din v specialne rezervo za nepredvideni riziko (v prejšnjem letu 135 milijonov) in po izločitvi zneska 18.2 milijona din za odpise (prejšnje leto 0.8) izkazuje bilanca le čisti dobiček v višini 12.9 milijona frankov nasproti 56.1 in 85.4 milijona frankov prejšnjih dveh letih. Zato družba za preteklo leto ne bo izplačala dividende (prejšnje leto je družba plačala 68% dividende).

= **Začasna prepoved prodaje obleke in obutve na Hrvatskem.** Hrvatski trgovinski minister Marjan Simič je odredil, da se za 8 dni prepove v trgovinah na drobno prodaja gotovih izdelanih oblek blaga za obleke, perila iz raznih tkanin, pletenin, nogavic, platna, popelina, cefirja, odej, vseh vrst obutve in mila. Ta odredba je bila izdana, ker bo vprašanje racioniranega nakupa in prodaje oblačil in obutve ter drugih življenjskih potrebščin reformirana na način, ki bo omogočena nabava oblačil in obutve predvsem onim, ki jim je to nujno potrebno. Dokler traja zapora ni mogoče izkoriščati kuponov in nakazil za nabavo teh predmetov. Minister Simič je k tej odredbi izjavil, da so kupone oblačilnih izkaznic izkoriščale zlasti v zadnjem času osebe, ki dotičnih predmetov niso nujno potrebovale, samo da izkoristijo kupone in da si povečajo zaloge oblačil in obutve. Vse to je imelo za posledico, da je pričelo primanjkovati oblačilnih predmetov in obutve na škodo oskrbe najširših slojev prebivalstva.

= **Zadružna gospodarska banka** je oprostila in izplačuje po petem izplačilnem načrtu: 1) na vse stare vloge za leto 1940 natekle obresti; 2) na vse stare terjatve do lir 19.000 se izplačuje 10%, čez to vsoto pa po stanju 30./6./1941 po 5%; 3) upnikom specialnega rezervnega fonda so oproščeni vrnjeni zneski, kolikor ti ne presegajo lir 760, kjer je bila njihova prvotna vloga že celotno realizirana. Vse morebiti na ta plačila v naprej prejete akontacije se bodo pri tem odštevno upoštevale. Upniki specialnega rezervnega fonda prejmejo razen tega v smislu predpisov po sklepu zadnjega občnega zbora nadaljnjih 6% njihove kvote t j. v skupnem znesku 4,769.545 dinarjev, ki se preknjižijo na njihovo staro vlogo in s to vred dalje obrestujejo. (—)

= **Proti spekulaciji z delnicami v Nemčiji.** Iz Berlina poročajo, da pripravlja nemška vlada ukrepe proti spekulaciji z delnicami. Tik pred izbruhom sedanje vojne je znašal indeks tečajev delnic 101.6, letos v septembru pa se je dvignil že na 160. Četudi je povišanje tečajev delnic upravičeno spričo nazadovanje splošne obrestne mere, gre vendar predaleč in je deloma posledica spekulacije. Nemčija je uvedla poseben spekulacijski davek, po katerem se obdavči z dohodnino dobiček med nakupno in prodajno ceno delnic, in sicer v primeru, če med nakupom in prodajo ne preteče več nego eno leto. Ker pa ta ukrep ni dosti vplival na tečaje delnic, pripravljajo ukrepe za omejitev trgovanja z delnicami. Prepovedati nameravajo podjetjem za časa vojne vsak nakup delnic. Privatniki pa naj bi bili primorani pri nakupu delnic kupiti za enak znesek obveznice nemških državnih posojil. Borzni krogi priporočajo vrhu tega, naj bi se ves promet z delnicami vršil samo preko borze, kjer bi lažje prišlo do izravnave med povpraševanjem in ponudbo.

= **Proizvodnja krompirjeve moke na Hrvatskem.** Iz Zagreba poročajo, da bo v prihodnjih dneh pričela v Zagrebu obratovati prva tvornica za izdelovanje krompirjeve moke, in sicer z dnevno kapaciteto enega vagona moke. Krompirjevo moko bodo uporabljali predvsem za mešanje h krušni moki in za izdelovanje slaščic namesto krušne moke.

= **Nemčija bo vzela iz prometa bakrene in bronaste novce.** Nemška vlada je izdala odredbo, s katero se vzamejo s prometa bakreni novci po 1 in 2 pfeniga in novci iz aluminijevega brona po 5 in 10 pfenigov, med tem ko ostanejo nadalje v prometu kovani novci iz cinka po 5 in 10 pfenigov.

Vtisi z izleta do Gorice in Trsta

Il faro della vittoria a Trieste — Svetilnik zmage v Trstu

Ljubljana, 24. septembra

Kratek pomenek in že smo bili zgovorjeni za izlet do sončne Gorice in vedno mikavnega Trsta. Majhen nesporazum nas je zadržal od odhoda avtobusa za četrt ure, tako da smo malo pred 3. uro popoldne, potem ko smo oddali v prtljažni vagon svoja kolesa, sedli v vlak in se odpeljali proti Postojni. Vožnja od Ljubljane do Borovnice je za vse, ki so tod že kdaj potovali, nemikavna vse do znamenitega viadukta. Če je bil že pred razstrelitvijo za vsakega atrakcija, je to tem bolj danes, ko imaš tako rekoč pred očmi velikanski napredek tehnike. Vlak vozi korakoma. Na mostu so pridne roke vojakov venomer na delu za redno oskrbovanje ogromne železne konstrukcije. Še več pa jih je v dolini, kjer so v teku zadnja urejevalna dela. Od borovniške postaje vlak še nekajkrat zmanjša brzino, ker so na mnogih krajih še vedno na delu ustvarjalne sile, ki so izročile zaradi vojne uničeno prometno žilo svojemu namenu. Tako zvani Štampetov viadukt je v glavnem obnovljen in vojaki že odstranjujejo železno konstrukcijo, po kateri je začasno tekla proga. Do Rakeka je še več obnovitvenih del, med njimi na novo pozidani cestni nadvoz čez železnico.

Formalnosti na meji skorajda ni. Na postaji v Postojni nam vrnejo propustnice, vzamemo kolesa in hajd — na malo okrepčilo za dolgo pot. Že od nekdaj je bila Postojna vabljiva, danes pa je še bolj. Poleg mnogih novih stavb jo še posebno odlikujejo lepo urejene ceste, ki so večji del vse asfaltirane. Prav zdaj pokrivajo z asfaltom še eno od redkih netlakovanih ulic. Delavci so po večini domačini. Zadovoljni s postrežbo, ceno in kakovostjo južine smo zasedli kolesa, s pogledom ujeli še veličastno poslopje ob vhodu v Postojnsko jamo in odbrzeli po cesti proti Gorici. Odbrzeli pravim, kajti v Postojni so h kilometraži, ki smo jo izračunali, primaknili skoraj celih 20 kilometrov in to ni bilo v skladu z našimi načrti.

Po asfaltirani in v položnih vzponih speljani cesti smo hitro na Razdrtem. Strmi obronki Nanoškega pogorja kar vlečejo k sebi, saj ve, da bo šlo na drugi strani več kilometrov navzdol »zastonj«. Pa ne samo to, za Nanosovim hrbtom se odpre prelepa Vipavska dolina. Kakor v vseh vinorodnih krajih, so ljudje tam prijazni in gostoljubni, tako domači, da si človek želi ostati pri njih in se brez prestanka z njimi pomenkovati. Vedrina in bistrost sta dve od mnogih vrlin, ki so jim menda prirojene. Kakor navadno, se pogovor zasuče tudi o vremenu. Nič kaj niso z njim zadovoljni. Prehladno je. Boje se, da poljski pridelki ne bodo dozoreli, posebno grozdje v vinogradih, ki je za dolino vir blagostanja, ali pa vzrok pomanjkanja. Daj bog, da bi topla jesen popravila doslej po uimah in mrazu povzročeno škodo.

Sv. Križ in Vipava sta za nami. Do Ajdovščine in še čez nam krči veter z drvmi polno naložen tovorni avtomobil. Zaradi muhavosti voznika ali potrebe motorja pa nas nenadno zajame črn oblak dima, tako da smo morali izbirati med tem, ali naj pridemo na cilj podobni dimnikarjem ali samo utrujenim kolesarjem. Odločili smo se za slednje. Med kramljanjem smo počasi vozili v neposredno zaledje prve svetovne vojne. Tovariš, ki se je je udeležil, je obujal spomine in bil obenem vodnik po naseljih, ki so postavljena večjidel ob vznožju gorskih verig ,ki oklepata dolino. Obilje dogodkov, ki jih pravkar doživljamo, in poročila z vzhodnega bojišča pa puščajo le malo prostora vtisom, ki jih more človek v dobri uri sprejeti o dogodkih, izročenih že več ali manj pozabi. Srečujemo le kmete s težko naloženimi vozmi drv, ki jih zdaj ob suhem vremenu pripravljajo za zimo. Hitro se je zmračilo in že v temi pripeljemo v Gorico.

Gorica je zatemnjena kakor je bila Ljubljana le malo časa. Žarnice v vseh cestnih svetilkah so modre. Po ulicah pa je kljub temu živahno, posebno na promenadi. Temu je gotovo vzrok poslovno življenje, ki se ne konča tako zgodaj kakor pri nas. Gostilne in restavracije so bolj obiskane kakor kavarne. Znamenje časa!? Beseda teče o političnem položaju, dekletih in še o marsičem, kakor je to vedno bilo. Mnogi si preganjajo čas s kvartami. Goslač iz svojega bogatega repertoarja ubira melodije, o katerih misli, da bodo gostom najbolj všeč, zanj pa čim bolj donosne. Do polnoči se je mesto umirilo in je bilo slišati le še redke odmeve korakov zapoznelih pasantov. Nedeljsko jutro se je zbudilo tako sončno, kakršnih smo imeli posebno letos v zamegleni Ljubljani prav malo. Zato so ulice kmalu oživele. Zelo živahna je bila zlasti cesta proti Solkanu. Množice romarjev, starih in mladih, moških in žensk, so hitele na sveto Goro. Vzpenjača je bila kar naprej prepolna potnikov. Vsi so se vračali radostnega srca. Izletniki, posebno kolesarji, ki jih ni nič manj kakor pri nas, pa so se odpeljali tudi v smeri proti Trstu, navzgor ob Soški dolini in v druge kraje. Za pot so se gotovo založili že prejšnji dan, kar je bilo v mestni tržnici razmeroma malo kupovalcev.

Ko se še z nekaterimi znanci govorimo zasvidenje ob jesenskem velesejmu v Ljubljani, je že poldne, da naš odhod po prvotnem načrtu zakasnjen za več kakor tri ure.

Nekaj časa se razgledujemo po prijaznih vaseh goriške kotline in že zavije cesta v ozko dolino za Doberdobom. Na vsak korak vidimo spomine iz prve svetovne vojne. Pokopališče se vrsti za pokopališčem, kaverna za kaverno. Sonce je toplo prigrevalo in oglašati se je začel želodec. Sedli smo ob rob ceste in prigriznili. Zato je odpadla prva točka sporeda v Trstu: kosilo. Tedaj še nismo mislili, da bo tudi nadaljnji program spremenjen. Prijazni kolesarji so nam drug za drugim voščili »dober tek«. Ne zaman! Teknilo nam je res...

Še precej dolg klanec nas je ločil od grebena in vztrajno smo ga zmagovali, upajoč da bo potem vse do Trsta šlo gladko. Toda zmotili smo se. Že pod vrhom je začel pihati močan nasprotni veter, ki se je bolj in bolj stopnjeval. Škodoželjni obrazi nasproti vozečih kolesarjev so nas spravili še v slabšo voljo. Če bi se ne odprl vabljivi pogled na Jadran in njegovo obalno pokrajino, bi bilo menda res bolje, če bi se vrnili v Gorico al pa stopili na bližnji postaji na vlak, ki so se v prav kratkih presledkih srečavali na progi. Pa še to smo mislili, da bomo prišli v Trst, ko bo že čisto prazen. Nepretrgana vrsta kolesarjev je drvela iz mesta: družbe, parčki in posamezniki. Spomnil sem se na svojo prvo turo na Triglav, ko sem v največjem snežnem metežu rinil na vrh in to mi je dalo novega zaleta. Vozili smo ob dolgi obali Kraljice Helene in srečavali tramvaj za tramvajem, drug bolj poln od drugega. Za prvotni načrt, da se bomo tudi mi potegnili s tramvajem do Opčin in potem s kolesom nadaljevali pot do Postojne, je bilo premalo časa. Pa tudi volje nič kaj dosti, saj nam je že burja pobrala velik del moči. Povprašali smo za odhod vlaka, potem pa šli na majhno okrepčilo. Natančnejši ogled mesta je bil odložen za prihodnjič, ker so se nam v resnem in šaljivem pomenku s starim znancem preveč razvezali jeziki.

Malo pred 5. uro smo sedli v vlak. Udobni in skoraj razkošno opremljeni vagoni bi bili kmalu vzrok, da bi ostali v Trstu, ker nismo nikjer našli pri nas običajnih voz. Sonce je še toplo sijalo, ko smo se vozili proti Št. Petru. Zgovorna ženica s Krasa in kmet iz okolice Reke sta prijetno kramljala z nami, vse do križišča prog, ko je bilo treba prestopiti. Brž smo bili v Postojni in tudi vožnja do Ljubljane je hitro minila, saj je bila beseda vračajočih se izletnikov ves čas živahna.

Ženske gospodinjske sekcije nastajajo

Ustanovitev sekcije v Mali Loki je bilo združeno z zanimivim ogledom kmetske gospodinjske šole

V torek dopoldne je bila v Veliki Loki ustanovljena sekcija podeželskih gospodinj (Masaia rurale). Ustanovitev je bila združena z obiskom kmetijske gospodinjske šole v Mali Loki, ki jo vodijo že deset let šolske sestre in sprejema letno 45 učenk, ki se enajst mesecev šolajo v vseh gospodinjskih predmetih. Razen šolskega dela posveča zavod pozornost plemenski reji domačih živali ter preskrbuje vso bližnjo in širšo okolico s plemenito živino.

Ustanovitvi nove organizacije je prisostvovala zaupnica italijanskega ženskega Fašija za Ljubljansko pokrajino ga. De Vechi Ida v spremstvu okrajnega civilnega komisarja g. dr. Ottona Grisellija, tajnica oddelka podeželskih gospodinj ženske ga Fašia za Tržaško in Ljubljansko pokrajino, ge. Allasia Andreine in gdč. Reie Arielle in delegata osrednje pomoči Narodne fašistične stranke ga. Maria Matteliga. Ob tej priliki je bilo poverjeno vodstvo sekcije podeželskih gospodinj za občino Velika Loka gdč. Mici Podgoršekovi. Gostje so si z zanimanjem ogledali kmetijsko-gospodinjsko šolo na Mali Loki. Ob vhodu v šolsko poslopje so bile zbrane vse učenke z učiteljskim zborom, župan g. Bukovec in drugi. Namesto obolele ravnateljice je prisrčno pozdravila goste sestra Lazarija Turšičeva, nakar je učenka Šiljčeva Stanka izročila ge. De Vechi krasen šopek svežih vrtnic. Po zahvali za sprejem je gospa v daljšem nagovoru razložila program in dala smernice za delovanje nove sekcije podeželskih gospodinj. Še posebno v današnjih časih podira gospodinja vsaj tri ogle v vsaki hiši, zato je sveta dolžnost Stranke, da tudi s svoje strani podpre neumorno delo naših marljivih podeželskih gospodinj. Ženski odsek bo ne sama z nasveti, ampak tudi z izdatno gmotno podporo in z bratovsko ljubeznijo vodil delo naših gospodinj.

Gostje so si najprej ogledali gospodarska poslopja in se posebno zanimali za vzorno urejene hleve. Skupno goji šola v 25 glav goveje živine montafonske pasme. 30 ovc solčavske pasme, 60 svinj požlahtnjene nemške pasme, 57 kuncev angorske pasme in farmo štajerskih koroši. V novo zgrajenih poslopjih so gostje prisostvovali delu učenk v šivalnih in predelniški dvorani in pokazali posebno zanimanje za predenje na domačem kolovratu. Poleg šivilske dvorane se ureja moderna likalnica, v kateri bi se morali vršiti stalni 3 mesečni kuharski tečaji za okoliška dekleta, ki se pa doslej še niso mogli vršiti. Zaupnica ga. De Vechi je obljubila da bo vse storjeno za otvoritev tako potrebnih tečajev. V istem poslopju so si gostje še ogledali prostore pralnice, mlekarne in mesarije, ki pa zaradi pomanjkanja sredstev še niso mogli biti popolnoma opremljeni. Tudi v tem pogledu je ga. De Vechi obljubila polno pomoč.

Sledil je ogled šolske cerkve, obširnega in oskrbno negovanega vrta, cebelnjaka, kuhinje, domače pekarne, učilnic, spalnic in knjižnic. Nadrobno so se gostje zanimali tudi za vse poslovanje gospodinjske šole, za njeno oskrbovanje in za zdravstveno stanje učenk. Po ogledu je priredilo vodstvo gospodinjske šole obed, nakar so ob 13. uri zapustili zavod. Ob slovesu so se ponovno zbrale učenke s šolskim osebjem in sestra Lazarija se je vsem gotom in posebno ge. De Vechijevi zahvalila za obisk in za obljubljeno podporo. Gospa De Vechijeva se je ravnateljici ponovno zahvalila za sprejem in zagotovila pomoč.

»Veseli teater« je lahko pri sedanjem sporedu spet samega sebe vesel, ker so predstave zapored dobro obiskane. Med drugimi v zelo veliki meri in na prav izreden način prispevata k uspehu gdč. Vlasta Sernečeva in g. Lado Janovski kot duhovito šaljiv akrobatski par. Gdč. Sernečeva iz Celja je diplomirana juristica, g. Janovski pa je znan telovadec in sportnik — Njuna akrobatka spretnost pa pričuje, da se taki talenti ne dajo zatajiti in da morajo biti akrobatu sposobnosti prirojene, z vajo pa jih lahko izpopolni v pravcate virtuoznosti. Naš mladi akrobatski par bi tudi v vsakem večjem varieteju žel tako toplo priznanje kakor v »Veselem teatru«. Naš fotograf ju je posnel v Tivoliju, kjer je Janovski s svojimi nenadnimi salti že nekajkrat prav tako presenetil sprehajalce kakor preseneča v kopališču Ilirije kopalce s svojimi elegantnimi skoki.

Prvi uspehi razstave gob

Ljubljančani zdaj z večjim zaupanjem kupujejo gobe

Ljubljana, 24. septembra.

Prvi uspehi razstave gob so se na živilskem trgu pokazali že prve dni, odkar je na semenišču ob prodajalkah gob omarica z najraznovrstnejšimi gobami, njih imeni in opisi, zlasti pa z označbo, katera goba je užitna ali neužitna. Nabiralke so prinesle na trg tudi že več vrst gob, ko so prej nosile samo jurčke, lisičke in medvedove tačke ali parkeljce.

V torek je bilo na trgu že 14 vrst gob. *Jurčkov* je bilo zelo malo, ker letos menda za sedaj ni letina zanje, *lisičk* je že malo, zato je pa še vedno zelo veliko *rumene grive*, kakor botanik imenuje medvedove tačke ali parkeljce. Dosti je bilo tudi *rumenih* in *rjavih ježkov*, ki jim je pod klobukom treba ostrgati bodice. Čeprav je cena lisičkam, rumenim grivam ali medvedovim tačkam ter rumenemu in rjavemu ježku maksimirana na 1 L. za liter, vendar so te gobe nabiralke rade prodajale ceneje, ker jih je sedaj dosti po gozdovih. Liter užitnih *sirovk* in *maslenk* je maksimiran na 2 L. ter je bilo tudi teh gob že precej na trgu. Poleg jurčkov so gospodinje najrajši kupovale lepe *čebularje* in *lijakarje* prav tako pa tudi *turke*. Te tri vrste so maksimirane na 4 L. kilogram. Enako vrednost imajo tudi *brezovi gobani*, ki smo jih že precej videli na trgu. Glede užitnosti spada v to vrsto skoraj tudi *kozja noga*, ki ji pravijo tudi kozji parkeljci, na trgu jo pa prodajajo s popolnoma napačnim imenom »črni mavroh«. S pomladanskimi mavrohi nima ta goba nobene podobnosti, zato jo pa pravilno imenujemo »kozja noga«. Celo črno *mrtvaško trobento* so prinesli na trg in jo tudi prodali. Pravilno so jo prodajali po isti ceni kakor lisičke, grive in ježke vendar pa moramo gospodinje opozoriti, da morajo biti mrtvaška trobenta, lisičke, rumene trobente in druge mehke, nežne gobe še mlade in sveže, da so dobre. Starih gob sploh ne kupujte! Na trgu so se pojavile tudi že *štorovke* in *cigani*, ki imajo za prehrano večjo vrednost kakor navadne lisičke in grive ter ježki, vendar pa ne dosegajo turkov, čebularjev, lijakarjev in brezovega gobana.

Organi tržnega urada, ki vsako dopoldne z g. Begom na čelu večkrat pregledajo vse na trg prinešene gobe, doslej še niso našli strupenih ali drugače zdravju škodljivih gob, pač pa so izločili *rjavo mlečnico*, ki je pa silo užitna goba, če jo najprej prekuhamo in odlijemo vodo, nato pa šele pripravimo za jed. Ker bi bila pa pri tej slabi gobi mogoča zamenjava, je bila odstranjena s trga, čeprav ni strupena. Spet pa moramo ponoviti, da *gob ne smemo pogrevati*, prav tako pa ne smemo gobjih jedi pustiti na primer od kosila do večerje, ker take gobe nekaterim škodujejo, drugim pa spet ne. Še posebno pa opominjamo gospodinje, *naj nabranih gob nikdar ne puste čakati na kuho nad 24 ur*. Tako kakor za druge gobe, velja to tudi za jurčke in *sploh za vse gobe, da so dobre le sveže pripravljene. Odtrgana goba naj nerezrezana nikdar ne leži nad 24 ur, ker po tem času vsaka goba postane zdravju škodljiva, čeprav ni strupena.*

Na novo so bile v omarici razstavljene tri vrste gob. *Klopčičasta kolobarnica* navadno raste ob robovih gozdov v večjih klopčičih ali skupinah. Prav tako raste tudi *miška*, a tretja goba je *travniški kukmak*. Klopčičasto kolobarnico in miško prinašajo na ljubljanski trg z drugimi jesenskimi, sivkastimi kolobarnicami pod skupnim imenom *sivke*. Vse sivke so dobre gobe in prav primerne tudi za vlaganje. Kar se pa travniškega kukmaka tiče, spada v vrsto naših najbolj žlahtnih gob ter se po svojem okusu in vrednosti z uspehom meri z jurčkom in karželjnom. Od hudo strupenega kukmaka travniški kukmak prav lahko ločimo, ker ima žlahtni kukmak lističe pod klobukom v mladosti nežno rožnate, poznejše pa čokoladno rjave in v starosti popolnoma črne, a strupeni kukmak ima vedno bele lističe pod klobukom.

Gospodinje naj le pridno posegajo po gobah, saj jih bo vsak dan več na trgu in vsak dan bodo tudi cenejše, ker bodo nabiralke sedaj, ko bodo poznale mnogo več vrst gob, lahko tudi več gob nabrale ter s tem več zaslužile kot s samim nabiranjem jurčkov. Potreben bi bil sicer blagodejen, topel dežek, ki bi izpodbodel gobe k rasti, vendar se pa tudi za same gobe še tako koristnemu dežju radi odrečemo zaradi drugih poljskih pridelkov. Vse prodajalke gob morajo na trgu imeti svoje blago natanko in vidno označeno s cenami, sicer jim bo blago zaplenjeno. V splošnem pa lahko trdimo, da je Ljubljana, odkar imamo stalno razstavo gob na trgu, začela z večjim veseljem kupovati gobe ter so se prav zelo pomnožili tudi gobarji. Mestni tržni urad je torej s to potrebno razstavo dosegel v nekaj dneh večji uspeh, kakor je pričakoval.

Dal 15 al 30 settembre vengono emesse le nouve serie di

BUONI DEL TESORO NOVENNALI 5% A PREMI

Interessi e Premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97.50 per ogni cento lire di capitalenominale, da versarsi sia in contanti che in cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 1 miliardo di Buoni concorre annualmente a n. 116 premi per un ammontare complessivo di L. 4,800.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Panca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Casse di Risparmio, Banche e Banchieri, e Banche Popolari, iscritte alle Federazioni di Categoria, nonchè gli Agenti di Cambio partecipanti alla Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio.

Od 15. do 30. septembra bodo emitirane nove serije

9 LETNIH 5% ZAKLADNIH BONOV s PREMIJAMI

Obresti in Premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: lir 97.50 za vsakih 100 lir nominalne glavnice, plačljivih ali v gotovini ali s kuponi, dopuščenimi za vpis.

PREMI: [illegible] vsako serijo 1 milijarde lir bonov odpade letno 116 premij v skupnem znesku 4,800.000 lir, ki se žrebajo vsakih 6 mesecev.

Vpisovanje [illegible] lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju, pod vodstvom zavoda Banca d'Italia:

Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banca d'Italia — Banco di Napoli — Banco di Sicilia Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare Cooperativa Anonima di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Popolare di Milano — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali di Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà — La Fondiaria Compagnia di Assicurazioni Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio;

Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Cattolica del Veneto — Credito Commerciale, Milano — Banco Santo Spirito — Banca Toscana — Banca Agricola Milanese — Banca Provinciale Lombarda — Banco di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Credito Romagnolo — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Banca Belinzaghi — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Varesino — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banco S. Paolo, Brescia — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banco Alto Milanese — Banca di Calabria;

Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca Popolare, Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Panca Popolare Pesarese.

Vse ostale hranilnice, banke, bančniki in ljudske posojilnice, ki so včlanjene v zvezi bančne kategorije, kakor tudi menjalniški agenti, ki so člani družbe »Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio«.

Metalci ognja

Bilo je v poletju l. 1901., ko je nemški inženier Fiedler iz Berlina predvajal svojim presenečenim sodobnikom prvič »ognjeno jezero«. Kmalu nato je svoj izum, meneč, da se bo dal morda praktično izkoristiti za vojne svrhe, ponudil vojaški oblasti. Ta je spoznala vrednost novega izuma, zavzela se je zanj, ga izpopolnila in tako so začeli metalci ognja svojo kariero.

Po stalnih izboljšavah so napravo do konca 1912 tako izpopolnili, da so jo uvedli kot bojno orodje za trdnjavsko vojno. Izročili so jo rušilnim pionirjem. Trajalo pa je še tri leta, preden so to orožje izpopolnili za vse namene. Zasluga za to je šla pred vsem vodji lipskega gasilstva, stotniku Reddemannu, ki je izšolal zanj posebna moštva. Ta moštva so bila sestavljena samo iz poklicnih gasilcev.

Ognjeni krst so metalci ognja doživeli 26. februarja 1915., ko so jih prvič uporabili proti trdovratnemu odporu Francozov v gozdu pri Malaucourtu, severnozapadno od Verduna. Francoski vojaki, beli in črni, so pred strašnim ognjem novega orožja pobegnili kakor brezumni iz svojih strelskih jarkov in zaklonov. To je bilo umljivo, kajti kamor koli so segli plameni, je začelo goreti vse, naj si je bil les, železo ali kamen. Strašen črn dim, ki so ga razvijali, je že sam na sebi vplival demoralizirajoče na nasprotnika.

V bistvu pa je metalec ognja preprosta stvar. Kotel v obliki tornistra, ki ga vojak lahko nosi na hrbtu, vsebuje lahko gorljivo olje. Iz kotla vodi jeklena cev, skozi katero brizga olje pod močnim pritiskom v naravnano smer. Ko se to olje vžge, razvija zelo vroč plamen, ki ga obdaja gost, črn dim.

Kjer so metalce plamenov doslej uporabili v skupinah in pravilno, se je moral zrušiti vsak odpor, naj si je šlo za strelske jarke, betonske zaklone ali utrdbe. Kjer metalcev plamenov ne morejo uporabiti, n. pr. v jamah, zavitih rovih itd., uporabljajo z enakim lahkim oljem napolnjene »plamenske bombe«, ki imajo isti učinek. V bistvu pa stvar ni nič novega, že pred dolgimi stoletji so Kitajci poznali »smrdljive lonce«, z gorečo snovjo napolnjene posode, ki so jih metali v sovražnikove postojanke.

Danes uporabljajo metalce ognja vse moderne vojske.

Konserviranje grozdja

Prof. A. Longo je poročal te dni o raznih načinih za konserviranje grozdja in o izkušnjah, ki jih je imel sam z konserviranjem grozdov v pesku. Temu načinu daje prednost pred navadnejšim konserviranjem v plutovinski masi, čeprav je pesek seveda malo neudoben zavoljo svoje teže. Pesek mora biti zelo droben, najboljša je morska mivka, ki jo je treba izprati in sterilizirati v peči.

Grozde vlagamo s peclji navzdol v nove sodčke iz nedišečega lesa ali pa v zaboje, in sicer tako, da ležijo na grozdih približno 5 cm debele plasti mivke. Ko so posode napolnjene, jih zapremo in hranimo 5 do 10 cm od tal. Z navadnim peskom ohranimo grozdje sveže poldrugi mesec ali dva.

Še učinkovitejši je drug način konserviranja, in sicer primešamo po tem načinu pesku apno v prahu, oglja, žvepla ali kalijevega metabisulfita. Apno mora biti sveže gašeno, suho in ga pesku dobro primešamo tik pred vlaganjem grozdja. Na vsak kubični meter peska potrebujemo 10 kg apnene sipe. Sladko oglje mora biti zdrobljeno in isto tako suho, potrebujemo ga 10 do 15 kg na kubični meter peska. V istem razmerju lahko uporabljamo žveplo, in sicer je kislo žveplo boljše. Če pa uporabljamo kalijev metabisulfit, ga zdrobimo zelo drobno in primešamo 200 do 300 g kubičnemu metru peska. Na ta način konservirano grozdje se ohrani 5 do 6 mesecev, a potrebno pa je, da po poldrugem mesecu pogledamo, kako se drži, da-li ga lahko pustimo v tej posodi ali preložimo v drugo posodo z novim steriliziranim peskom ali pa kmalu porabimo.

Najstarejše drevo

Doslej so mislili, da je najstarejše drevo ogromna sekvoja, ki rase v Skalnih gorah Zedinjenih držav. Cenili so jo na 5000 let. Mehiški listi pa zahtevajo prvenstvo za svojo deželo. Po njihovem pisanju je najstarejše drevo na zemlji cipresa, ki rase na pokopališču Sante Marie del Tule in ki ji pripisujejo nič manj nego 6.000 let.

To častitljivo drevo je izgubilo že pred časom svoje vrhnje veje, tako da ni višje nego kakšnih 40 m, to je za celih 100 m manj nego prej omenjena sekvoja. Toda njegovo deblo ima ob vznožju vsega spoštovanja vredni obseg 37 m in 75 cm. Da bi objeli tega velikna, je treba dvajset mož, ki se držijo za roke.

Neka znanstvena družba v Filadelfiji je bila malo skeptična in je poslala na lice mesto posebno komisijo, da overi skoraj neverjetne mere in značilnosti tega drevesa, ki je bilo že prastaro v času, ko so Grki oblegali Trojo in ko se je ustanovil Rim ter je zraslo v času faraona Mena, ustanovitelja prve egiptske dinastije, tako da je preživelo vso zgodovino civiliziranega človeštva do današnjih dni.

Obnovite naročnino!

Corpo di Spedizione Italiano in Russia — Italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji

In un villaggio occupato si snidano gli ultimi nuclei di resistenza — Boji v zasedeni vasi za popolno očiščenje

Sonce moti radijske sprejeme

Na površini sonca je opaziti že nekoliko dni znatno skupino značilnih peg. Skupina sestoji iz petnajstih dobro vidnih jeder, med tem ko so običajni polsenčni obrobki jeder tokrat manj vidni. Nove sončne pege pa zaslužijo ne glede na svojo sestavo posebno pozornost zaradi svojih elektromognetskih učinkov na zemljo. Dejansko se je kmalu po pojavu teh peg sprožila na zemlji prava magnetska nevihta, ki so jo med drugim občutili zlasti poslušalci radia, kajti ta nevihta je povzročila hude motnje v sprejemanju kratkovalovnih postaj. Pričakovati je tudi, da bodo poročali o pojavih severnega sija, kakor se je zgodilo v zadnjih letih že ponovno, ko so nastopile magnetske nevihte po zaslugi sončnih peg. O krasnem severnem siju, ki so ga opazovali na Danskem in v drugih nordijskih deželah, so te dni že poročali.

Trpežnost vitaminov

Prof. Martel razpravlja v nekem članku o vprašanju, v kakšni meri se ohranijo poedini vitamini v živilih. V marsikaterem posušenem sadju izgine vitamin C popolnoma, med tem ko se ohranita vitamina B1 in B2. V prekajeni ribi se ohranita vitamina A in D. V tolščah je znatna količina vitamina A, ki se pa pokvari, če postane tolščа žaltava. Vitamini A, D in E v jajcih se ohranijo, če konserviramo jajca v temperaturi okrog ledišča v dušiku in ogljikovi kislini. V pari pripravljena zelenjava ohrani del vitaminov, če pa zelenjavo kuhamo, preidejo ti vitamini v vodo in je zato edino pravilno, da porabimo tudi to. Vitamin C v krompirju in kostanju se deloma ohrani, če ti živili kuhamo ali pečemo s kožico oziroma lupino vred. Mleko prav lahko izgubi isti vitamin. Če ga prevremo, pasteriziramo ali izpostavimo soncu. Nasprotno pa se vitamini A, C, B1 in B2 ohranijo v celoti, če živila hladno konserviramo in zaledenimo.

Velike prevare z živili

Kakor poroča Associated Press, se londonski listi razburjajo zaradi velikih goljufij, ki so se zgodile z zalogami živil na Angleškem. Dobro znani storilci so pod roko prodali ogromne količine živil, ki so bile določene za prehrano prebivalstva. »Evening Standard« piše o mnogih stotinah ton in preko 10.000 zabojih najboljših živil, ki so izginila na ta način. Ministrstvo za prehrano je stvar priznalo in oljubilo, da se hrano je stvar priznalo in obljubilo, da se

Nove lokomotive

Nemške državne železnice so uvedle za tovorne vlake na elektrificiranih progah nov tip lokomotive, ki prekaša po ogromnosti in vlačilni sili vse dosedanje tipe. Te nove lokomotive, ki jih imenujejo tudi »lokomotorje«, razvijajo 3300 k. s.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Gostiteljica: »Ali imate kanarčke radi, gospod Počivalnik?«

Gost: »O seveda, hvala. Jem vse.«

* * *

Gospa profesorjeva poroča z ogorčenjem: »Ali ni to strašno? Naša nova pomočnica je pečenko popolnoma ožgala. Kaj naj napravimo ž njo?«

Profesor je dvignil za trenutek oči s svojih knjig: »Za kazen ji daj prepisati deset strani iz kuharske knjige!«

* * *

Otrok ni hotel zaspati. Zaskrbljena mati je vprašala: »Ali naj mu kaj zapojem?«

»Poskusi še enkrat zlepa!« je zagodrnjal oče.

Italijanski tečaj

XC.

I cinque sènsi e i loro òrgani.
Pet čutov in njihovi organi.

Mediante gli òcchi guardiamo e vediamo, l'òcchio è l'òrgano della vista. Guardare non è ancora vedere, spesse vòlte si guarda sènza vedere. Chi non vede punto, è cièco e la cecità è uno dei più grandi difètti del còrpo. I miopi e i prèsbiti pòrtano chi, le lènti, chi gli occhiali.

L'orecchio è l'òrgano dell'udito o l'òrgano col mèzzo del quale possiamo sentire o udire. Ascoltare è voler udire, tante vòlte ascoltiamo, ma non udiamo (sentiamo) niènte. Non si conviène che ascoltiate alla porta! Per richiamare l'attenzione di una persona si dice: Ascoltate o sentite, signore! L'udito è il sènso e l'udita quel che si sènte. Così si dice: Conosco questo per udita. Sentire non è ancora capire o intèndere. Si dice per esempio: Ho bèn sentito ciò che si diceva, ma non ho capito (inteso) tutto. Chi non può udire, è sordo. Anche la sordità è un gran difètto del còrpo. Ancora più infelice d'un sordo è sordomuto, perché non può né sentire né parlare. Ci sentite bène? — Chi ci sènte benissimo, chi ci sènte pòco da uno o da ambedue gli orecchi, una tale persona è mèzza sorda.

Il naso, provvisto di due narici, è l'òrgano dell'odorato. Di un individuo che non sènte bène né odori né puzzi, si dice che ha pòco naso. Si dice anche per esempio: In questa stanza c'è un buòn odore, c'è un cattivo odore o si sènte un buòn (cattivo) odore. Quando siamo infreddati, ci tocca soffiarsi il naso più spesso di sòlito e se ci viène da starnutire, ci dicono: Salute! o Felicità!

Gli òrgani del gusto sòno il palato e la lingua, mentre quello del tatto è tutta la pèlle.

Vocàboli.

Mediante = col (per) mèzzo di s pomočjo, s, z, la vista vid, guardare gledati, punto prav nič, il difètto nedostatek, napaka, miope kratkoviden, prèsbite daljnoviden, l'udito sluh, ascoltare poslušati, udire glej LXXVI., richiamare l'attenzione opozoriti, per udita kakor sem slišal, conóscere glej LXXIII, capire (intèndere) razumeti, sordo gluh, ci sentite bène ali dobro slišite? glede ci glej XL. 3., provvisto opremljen, la narice nosnica, l'odorato vonj, l'odore duh, vonjava, il puzzo smrad, puzzare smrdeti, infreddato prehlajen, soffiarsi il naso usekniti se, ci tocca moramo, a chi tocca kdo je na vrsti? ci viène da starnutire (—isco) moramo kihniti, il gusto okus, il tatto tip, la pèlle koža.

Nedovršni pretekli in predpretekli čas veznega naklona.
Imperfètto e trapassato del Congiuntivo.

I. parlare	II. véndere
io parlassi	io vendessi
tu parlassi	tu vendessi
egli parlasse	egli vendesse
noi parlàssimo	noi vendéssimo
voi parlaste	von vendeste
essi parlàssero	essi vendéssero

III. dormire	éssere
io dormissi	io fossi
tu dormissi	tu fossi
egli dormisse	egli fosse
noi dormissimo	noi fossimo
voi dormiste	voi foste
essi dormíssero	essi fóssero

Imperfètto del Congiuntivo tvorimo iz nedoločnika, ako postavimo namesto končnic -are, -ere, -ire končnice -assi, -essi, -issi. Pri skrčenih nedoločnikih vzamemo prvotno obliko: fare (facere) — facessi, dire — dicessi, condurre — conducessi, porre — ponessi, trarre — traessi. Posebej pomni: èssere — fossi, dare — dessi, stare — stessi.

Trapassato del Congiuntivo se tvori s pomožnikom io avessi ali io fossi in preteklim deležnikom: io avessi parlato, io fossi venuto.

O rabi in pomenu prihodnjič!

Dva nova podnebna pojma

Znanost o podnebju se pričenja razen za podnebje celih dežel in pasov zanimati čedalje bolj za krajevne klimatske posebnosti. Proučevanju »makroklime«, to je podnebja večjih predelov, se pridružuje tako proučevanje »mikroklime«, lokalnega podnebja. Mikroklimatska opazovanja uganja lahko pazljivi opazovalec in prijatelj narave na vsakem večjem ali manjšem izletu. Če opazimo krajevne razlike v rastlinstvu, gredo te razlike delno na račun geoloških razlik v podtalju, deloma pa tudi na račun različne mikroklime. V kakšni dolini, ki je usmerjena od vzhoda proti zapadu, smo n. pr. na južnem pobočju ugotovili mešani gozd iz hrastov in bukev, na pobočju, ki gre proti severu, pa pašnike. Nasprotna stran doline ima spodaj vinograde, zgoraj stepne predele in končno smrekove gozdove. Južno pobočje je toplejše in bolj suho nego tista stran doline, ki je obrnjena na sever. To so učinki mikroklime. V še manjšem obsegu opazujemo takšne razlike lahko povsod. Na pobočjih železniških nasipov rase n. pr. popolnoma drugačno rastlinstvo nego na sosednih travnikih. Mikroklima železniškega nasipa je pač drugačna, toplejša in bolj suha nego na travniku, ki dobiva dovolj moče iz talnega vodovja. Temperaturne in vetrovne meritve na razmeroma majhnih prostorih kažejo dosti večje razlike, nego bi pričakovali na prvi pogled. Mikroklimatsko neugodno postavljen vrt bo dajal tudi z dobro zemljo in skrbno obdelavo srednji pridelek, med tem ko daje v normalni mikroklimi tudi slaba zemlja boljši pridelek. Iz takšnih primerov razvidimo, da so mikroklimatska opazovanja prav koristna stvar.

Drobne zanimivosti

Na neki razstavi cvetlic so pokazali lilijo, ki nje cvet ni bil večji od kovanca za pet stotnik in ki ji je bil »cvetlični lonček« — naprstnik. —

V Ameriki so si izmislili nalivno pero z merilno pripravo, ki kaže s številkami, koliko črk si že napisal in koliko jih boš še mogel napisati, preden bo treba pero napolniti z novim črnilom. —

Največ porok je po navadi v mesecih juliju in avgustu, bržkone zato, ker sta to počitniška meseca. —

Neki policijski uradnik v Sydneyu ima pet otrok, ki so se rodili isti dan istega meseca, toda v različnih letih. Stvar je praktična že zavoljo praznovanja rojstnega dne.

ANEKDOTA

Igralec Lucien se je nekega večera v svoji garderobi šminkal, ko je vstopil neki gospod de Ch., ga potrepljal po rami in dejal: »Kaj ne, da ne boste pozabili, da obedujete jutri pri meni?« — »Seveda ne,« je odgovoril Lucien z ljubeznivim glasom, »pridem točno!« Ta trenutek je čul, kako so se vrata garderobe zaprla, menil je, da je gospod de Ch. stopil ven in je velel svojemu garderoberju, ne da bi se obrnil: »Louis, spomnite me jutri na to, da odpošljem staremu, dolgočasnemu oslu pisemce, da ne morem obedovati pri njem.« Nenadno je legla neka roka spet na njegovo ramo in glas gospoda de Ch. je dejal zasmehljivo: »Obedujemo ob enih!« Lucien se ni niti najmanj zmedel, temveč je svoj nesrečni stavek nadaljeval z besedami: »... ker bom obedoval pri gospodu de Ch.« In obraz gospoda de Ch., ki je bil še trenutek prej skrajno užaljen, je od zadovoljstva zasijal.

VSAK DAN ENA

»Ali se je kaj zgodilo?«
»Ne!«
»Kaj pa potem tako opazujete?«
»Ne vem!«

Kulturni pregled

Sodobna Elektra

V najnovejšem (septembrskem) zvezku časopisa **»Il Dramma«**, ki ga izdaja v Turinu Lucio Ridenti, je izšla v prvem italijanskem prevodu A. Molteda tragična trilogija Eugena O'Neilla **»Il lutto si addice ad Elletra«** (v izvirniku: Mourning becomes Electra). To dramatsko delo je imelo izreden uspeh na premieri v rimskem **Teatro delle Arti** pod vodstvom Antona Giulia Bragoglia v marcu letošnjega leta. Z objavo celotnega prevoda je največje dosedanje O'Neillovo delo postalo dostopno tudi širšemu občinstvu v območju italijanskega kulturnega prostora.

Italijanska izdaja tega izredno zanimivega dramatskega dela nas izpodbuja, da ga prikažemo našemu občinstvu, tembolj, ker zaradi velikega obsega (predstava celotne trilogije traja pet ur in pol) po vsej verjetnosti ne bo dosegla našega odra. Ime Eugena O'Neilla je znano našemu občinstvu vsaj po dramah »Anna Christie« — komadu, čigar filmska verzija je bila Greti Garbo izhodišče k njeni blešči karieri — in »Ljubezen pod bresti«. Za dramo, o kateri je beseda, je bil njen avtor, ki sodi med največje živeče dramatike na svetu, nagrajen l. 1936 z Nobelovo nagrado. Že to opravičuje zanimanje za njegovo največjo dramatsko stvaritev. Z druge strani je ta ameriški pisatelj irskega rodu prikazal prav v tej trilogiji nekatere bistvene poteze puritanizma in ga podvrgel s samimi dejstvi [illegible], ki je sodba in obsodba.

Mimo tega pa je v O'Neillovem delu toliko dramatsko zanimivih značilnosti, predvsem sledov vpliva psihoanalize na dramatiko, da je že zaradi tega vredno posebne omembe.

*

Imenujmo delo, ki je dobilo v italijanščini naslov »Il lutto si addice ad Elettra«, kratko in preprosto »Elektra«. Tako ga bomo najlaže približali antičnemu viru njegove dramatske zamisli: Sofoklejevi »Elektri«. Za kaj gre v delu grškega tragedа? Orest, sin kralja Agammemnona, pride s svojim prijateljem Piladom na mikenski dvor, da bi ubil Egista in svojo mater Klitemnestro ter tako maščeval očeta. Zločin si skuša olajšati z zvijačo: obvesti mater, da je on, Orest, mrtev in prijatelj Pilad ji celo prinese žaro z »njegovim« pepelom. Mati se veseli sinove smrti, sestra Elektra pa jadikuje nad žaro. Kmalu na to pride Orest, se razodene Elektri in izvrši maščevanje nad materjo in njenim zapeljivcem Egistom.

Že Sofoklej je spoznal v odnosih nekaterih otrok do staršev poteze temačne ljubosumnosti, ki se prenaša zdaj na očeta, zdaj na mater. Te izkustveno pridobljene spoznave pa ni globlje ne dogledal in ne razložil. Sodobna psihoanaliza je odkrila Edipov kompleks, t. j. nagonsko ljubosumnost hčeri do matere zaradi očeta ali sina do očeta zbog matere. Te motne duševne residue skuša razložiti z erotičnimi doživljaji v otroških letih.

Eugene O'Neill je v svoji »Elektri« šel najdalje v dramatski izrabi tega psihoanalitičnega pogleda na nekatere skrivnosti človeške duše. Njegova ameriška in puritanska Elektra je daljna, moderno čuteča sestra Sofoklovega Oresta in Elektre. S kakšno prodornostjo in silo je O'Neill zagrabil problem ljubosumnega maščevanja hčere nad materjo! Tako zasnovana »Elektra« je mogla nastati samo v našem času, ki skuša razumeti mnoga iracionalna čustva in dogledati celo tiste skrivnostne niti človeške usode, o katerih so v antični žaloigri odločevali samo bogovi.

*

Oglejmo si najprej vsebino O'Neillove trilogije. Drama se dogaja l. 1865. v podeželski hiši stare puritanske rodbine Mannon, čije predstavitelj general Ezra Mannon, se pravkar vrača z vojne. Osrednja postava celotnega dogajanja je hčerka Lavinija, ena najznačilnejših ženskih oseb v sodobni dramatiki. Da razumemo njeno hladno, maščevalno, do krutosti dosledno dušo, moramo vedeti, da je bila generalova hčerka Lavinija spočetka v nesrečnem zakonu. Njena mati Kristina je takoj po prvi konsumaciji zakona prenehala ljubiti svojega moža in ni marala prvorojenke. Ljubila je tembolj sina Orija; med drugo nosečnostjo je bil njen mož ves čas odsoten in se je Kristini zaradi tega zdelo, da ji bo drugi otrok bližji. Tako je Lavinija rastla brez materinske ljubezni, sama zase, v hladnem ozračju puritanske hiše, navezana samo na možatega, strogega, formalističnega očeta. Samo njemu je posvečala vso ljubezen. Ta freudovski Edipov kompleks ji je ostal tudi v zrelejših letih, ko jo je vezala z materjo samo hladna ravnodušnost, prehajajoča zdaj v napadalno ironijo, zdaj v očitno mržnjo. Toda ko se je med generalovo odsotnostjo v vojni pojavil skrivnostni pomorski kapitan Adam Brant, je nastopilo med hčerjo in materjo sovražno razmerje. Samotno cvetoča Lavinija se je zaljubila v Branta, ki se je sam delal, kakor da jo ljubi, v resnici pa je navezal intimni odnos z njeno materjo Kristino. Lavinija je kmalu odkrila materino skrivnost in jo je zalezovala celo po New Yorku, kjer se je sestajala s kapitanom Brantom. Brant pa je imel v hiši Mannonovih še druge račune, ki jih je hotel poravnati z maščevanjem: bil je sam Mannonovega rodu, nezakonski sin, ki ga je dobil Lavinijin stric z neko uslužbenko nižjega rodu, zbog česar je bil kršitelj časti in ponosa Mannonove hiše neizprosno izgnan ter je končal v bedi in tragične smrti. Sin Adam se je skušal ponosnemu Ezru Mannonu maščevati tako, da mu je zapeljal ženo. Lavinija je izsledila tudi skrivnost Brantovega rodu. Prežeta z ene strani s ponosom Mannonove potomke, z druge pa z ljubosumnostjo do matere in z maščevalnostjo zaradi očeta, ki ga je mati izdala, je v dramatični sceni zapretila materi, da jo bo izdala očetu, če se takoj ne odpove ljubimcu Brantu. Mati jo je skušala omehčati in se ji je razodela v trpki izpovedi, ki naj bi jo prepričala o njeni nesrečni usodi zaradi prevarjene in neumevane ljubezni, ki se je naposled obrnila k drugemu. Zaman. Lavinija ni znala ne odpuščati in ne razumevati težav človeškega srca.

Kristina se je čutila izgubljeno. In prav tedaj se je ob grmenju topov vračal z vojne zmagoviti general Ezre Mannon. Hrepeneče se je oziral po ženi in ji razodeval ljubezen, ki jo je daljša odsotnost še ojačila. Lavinija je zrla z ljubosumnostjo na očetovo približavanje materi in skušala preprečiti njuno intimnost. Toda v generalovi spalnici se je razvil neogiben spopad med ljubečim generalom in Kristino, ki je še bolj zasovražila moža. Vrgla mu je v obraz priznanje, da ga vara in mu še povedala, kdo je njen ljubimec. Ko je mož dobil zaradi tega srčni napad, mu je dala namesto zdravila strup, ki ga je bil v ta namen preskrbel ljubimec Brant. Lavinija je vstopila v trenutku, ko je oče umiral. S poslednjo močjo je razodel hčerki, kdo ga je usmrtil. Lavinija je izkoristila materino osupłost in se je polastila škatljice s strupom.

To je prvi del trilogije — z naslovom: »Vrnitev«. V drugem delu z naslovom »Zalezovanje« prisostvujemo boju med hčerko in materjo. Lavinija mora za vsako ceno maščevati očeta in kaznovati mater. Najprej se razvija med materjo in hčerjo boj za Orija, ki se je takisto vrnil z bojišča, kjer je zaradi rane doživel težko živčno krizo. Ori ljubi mater in nič kaj ne žaluje za mrtvim očetom tiranom. Tudi v Orijevem primeru se srečujemo z Edipovim psihoanalitičnim kompleksom. O'Neill ga je razvil do mnogih rahlih dušeslovnih odtenkov in ustvaril iz Orija razkiano in zbegano osebnost z zanimivo problematiko. Ernanno Cortini ga v svoji študiji v »Il Dramma« po pravici imenuje »nuovo Amleto« (novi Hamlet). Ori je poln ljubezni do matere, zato mora Lavinija, ki jo mati prikaže sinu kot nekoliko zmedeno, seči po močnejših dokazih, da ga pridobi za svoj boj zoper mater. Prepričati ga mora, da ima mati ljubimca in tako vzbuditi sinovo nagonsko, freudovsko pojmovano ljubosumnost. Zapelje ga na ladjo, kjer ima mati sestanek z Brantom: skrita v kabini prisostvujeta njunemu razgovoru o zastru-

Kronika

»Jutro« v starih pokrajinah

Uprava našega lista je poskrbela, da je »Jutro« redno na prodaj tudi v vseh večjih krajih Italije. V naslednjem prinašamo seznam tvrdk, pri katerih lahko naši čitatelji kupijo »Jutro«:

FIRENCA: Dino Giorgi, Via Faenza 14.

GENOVA: Virginio Marengo.

MILAN: A. & G. Marco, Via U. Visconti di Modrone 3.

RIM: Paolo Casucci, Vicolo dei Modelli 80.

TARVIŽ: papirnica Ferdinando Mader.

TURIN: Leonardo Guazzone, Via S. Teresa 17.

VIDEM: Ilio Petronio, Vicolo di Prampero.

BENETKE: Marco Costantini, Piazza S. Marko 113, in Leonida Vendramin, Via S. Marco Frezzeria 1179.

VENTOTENE (Littoria): Angelo Bosso.

ZADER: knjigarna U. & G. Nani.

*

* **Obiski pri papežu.** Dvorni mojster sv. očeta je določil enostavnejšo proceduro za sprejem vernikov pri papežu. S poskusi je dognal, da je bil dosedanji način prijavljanja za sprejem vernikov nekoliko preveč kompliciran. Odslej bo zadostovalo, da se vernik zglasi pri bronastih vratih in izrazi željo, da želi videti papeža, nakar bo takoj pospremljan do urada dvornega mojstra. Tam bodo uradniki v prisotnosti tajnika urada mons. Maguanensija po predložitvi legitimacije brez nadaljnjega izdali dovoljenje za sprejem. Poleg tega so duhovniki-poligloti zmeraj obiskovalcem na razpolago.

* **Vprašanje Dunava na dnevnem redu.** Na Dunaju so se te dni zbrali člani posvetovalnega odbora za vprašanja Dunava. Seji je predsedoval nemški zastopnik, prisotni pa so bili tudi odposlanci Italije, Hrvatske, Bolgarije, Rumunije, Slovaške in Madžarske. Kakor poročajo listi, so posvetovanja potekla v duhu prijateljskega sodelovanja za čim boljši napredek skupnih interesov zastopanih držav v podunavskem prometu.

* **Hrvatje se vračajo iz italijanskega ujetništva.** Ministrstvo zunanjih zadev nezavisne države Hrvatske je ukrenilo vse potrebno za povratek hrvatskih državljanov, ki se nahajajo še v ujetništvu v Italiji. Po naročilu notranjega ministrstva vrši zdaj mestno poglavarstvo v Zagrebu popis vseh Zagrebčanov, o katerih je prispela vest, da se nahajajo v italijanskem ujetništvu. Od posredovanja so izvzeti oficirji, židje in Srbi.

* **Šahovski turnir v Monakovem končan.** Monakovski šahovski turnir je po dolgem času spet združil v šahovski areni večje število odličnejših šahovskih mojstrov. Prinesel je majhno presenečenje: svetovni šahovski mojster dr. Aljehin si deli šele drugo in tretje mesto. Po zaključnem kolu je stanje naslednje: prvo mesto si je priboril švedski mojster Stolz z 12 točkami, drugo in tretje mesto si delita dr. Aljehin in Lundin z 10½ točke; potem pa slede Bogoljubov z 9 in pol točke, Nielsen in Richter z 9 točkami, Foltys z 8, Rethy s 7 in pol, Rabar, Kieninger s 7, Füster s 6 točkami in pol, Mross s 6, Opočenski s 5 in pol, Rohaček in Cortlerer s 4 in pol in Leepin s 3 točkami.

* **Trgovina s kolesnimi gumami.** Zastopniki večjih italijanskih tovarn za gume so na svojem sestanku sklenili sestaviti enoten cenik, po katerem bodo odslej prodajali gume za kolesa. Veletrgovcem bo dovoljeno preračunati enotnemu ceniku 20 odstotkov, cene na drobno pa bodo določene pozneje. V zvezi s tem bo izdan tudi pravilnik, ki bo urejal nabavo kolesarskih gum.

* **Zborovanje steklarjev in keramikov.** V Rimu so se zbrali predstavniki stanovskih organizacij nameščencev steklarske in kemične stroke. Namen zborovanja je, postaviti načela za obnovo delovnih pogodb v Državi in v pokrajinah ter začrtati delovne smernice zainteresiranim organizacijam in ustanovam.

* **Zbor evangelske cerkve v Zagrebu.** V Zagrebu se je dne 19. t. m. sestal prvi vsedržavni zbor nemške evangelske cerkve v nezavisni državi Hrvatski. Zbor, ki ga je otvoril in vodil kot predsednik škof dr. Filip Popp, je imel nalogo, sprejeti novo cerkveno ustavo nemške evangelske cerkve. Zagrebška evangelska cerkvena občina je pri tej priliki priredila svečano kosilo v mestni kleti. Poleg najuglednejših predstavnikov nemške evangelske cerkve na Hrvatskem, je kosilu prisostvoval tudi dr, Bornikoel iz Beograda.

* **Sanjo so ji prinesle srečo.** Gospa Ada Marija iz San Rema je že 15 let poročena. Imela je tudi hčerko, ki pa je pred dnevi umrla za posledicami težke bolezni. Nesrečna mati je bila vsa obupana in se nikakor ni mogla potolažiti. Minul je teden dni, ko se je materi v sanjah prikazala umrla hčerka in ji dejala: »Mama, ne jokaj, meni se dobro godi, hočem ti prinesti srečo: igraj letorijo s številkami 37, 57, 60 in 90 in videla boš, da boš zadovoljna. Mati se je posvetovala z nekim uglednim svečenikom, ker je dvomila, da bi mogle sanje kaj pameniti. Toda duhovnik ji je dejal, da ji je mogoče njena hčerka res hotela prinesti srečo, ko je v življenju tako skrbela zanjo. Žena je nato igrala pri genoveški loteriji in v nedeljo, ko so bili izišli priobčeni v časopisju, si skoraj ni upala pogledati loterijske rubrike. Na svoje največje presenečenje pa je opazila, da so med drugimi številkami izžrebane tudi njene. Zadela je 12 tisoč lir.

* **»Slov. Pravnik«.** Izšla je 5—7 številka. Tisti naročniki, ki te številke radi spremenjenega bivališča še niso sprejeli, naj jo dvignejo na številki 123 justične palače v Ljubljani. (—)

* **Glasbena akademija v Ljubljani.** Sprejemni in popravni izpiti bodo: v četrtek 25. t. m. violina, klavir in orgle; v petek 26. t. m. kompozicija, nauk o inštrumentih, oblikoslovje; v soboto 27. t. m. solopetje, operna šola, v torek 30. t. m. glasbena zgodovina, metodika, estetika in drugo. Natančen razpored izpitov je razviden iz razglasa na oglasni deski zavoda.

* **Občni zbor Narodne galerije** bo v sredo, 8. oktobra ob petih v društvenih prostorih z običajnim dnevnim redom.

IZ LJUBLJANE

u— **Poslednja pot Godčeve mame.** V torek ob 15. se je prel kapelo sv. Petra na Žalah zbrala množica občinstva, da spremi go. Frančiško Godčevo, mater akad. slikarja Franceta in pevovodje bežigrajskega pevskega zbora Janeza Godca, do poslednjega počivališča. Pevci bežigrajskega zbora so zapeli v srce segajočo žalostinko »Človek glej,« nato pa so krsto prenesli v kapelo sv. Križa, kjer so pevci po končanih cerkvenih obredih zapeli »Blagor mu, ki se spočije«, ob grobu pa še »Vigred se povrne«. Pogreb je nazorno pokazal, kako priljubljena je bila pokojnica med vsemi, ki so jo poznali. Go. Frančiški Godčevi bomo ohranili blag spomin, njenima sinovoma pa izrekamo iskreno sožalje.

u— **Včeraj na živilskem trgu** ni bilo nič kaj živahno. Kljub tržnemu dnevu kmetje niso pripeljali svojih pridelkov naprodaj in so bile po večini zastopane le stalne prodajalke. Povrtnine in sočivja je bilo dovolj, večja stiska pa je bila za krompir. Le redke gospodinje so bile tako srečne, da so ga prinesle domov. Najbrže je pošla zaloga krompirja tudi mestnemu prehranjevalnemu uradu, ker ga včeraj niso prodajali. Novost na trgu so suhe fige po 10 in 11 lir kg. Tudi svežih je več naprodaj kakor prejšnje dni. Popolnoma pa so pošle breskve in slive. Tudi pri stalnih prodajalkah ni mogoče dobiti. Kmetje so prodajali nekaj lepše sadje kakor doslej. Zato so lahko hitro blago spravili v denar. Gob je vsak dan dosti naprodaj, toda le slabših vrst. Stalna razstava v omarici na semenišču še vedno privablja zanimance. Zajcev je iz dneva v dan več na trgu. Kakor kaže, bomo imeli vso zimo dovolj domače prireje. Tudi nekaj perutnine za drag denar je bilo možno dobiti.

u— **Sprehodi po Golovcu, Rožniku in drugih gozdovih** naše lepe okolice so sedaj o tem vremenu res užitek za vsakogar, ki vidi vse pisano bogastvo najlepših barv. Mnogo je pa sedaj po naših gozdovih tudi sprehajalcev, ki hodijo tja nabirat zlasti gobe in tudi suhljad, kar je pa seveda prepovedano brez dovoljenja lastnikov gozdov. Zato naj taki sprehajalci ne pozabijo, da imajo mestni gozdni in poljski čuvaji sedaj z dovoljenjem Visokega Komisarja vedno ostro nabite puške in revolverje, ter zato spet opominjamo zlasti tatove poljskih pridelkov, sadja in drv na smrtno nevarnost, ki jim preti povsod in ob vsaki uri. Še posebej pa opozarjamo starše, naj pazijo, da otroci ne bi šli rabutat sadja, ker poljski in gozdni čuvaji od daleč ne morejo med zelenjem ločiti otroka od odraslega človeka. Po Golovcu in Rožniku pa srečujemo še tudi druge grešnike, ki prav nič ne pazijo na to, da so sprehodom namenjene samo poti ter je strogo prepovedano hoditi po travnikih ter delati škodo po gozdovih. Seveda je prepovedana hoja tudi po zasebnih potih, ki se jim prav lahko ognemo, saj je na Golovcu dosti javnih poti. Otroci in sprehajalci naj pa sedaj po gozdovih posebno pazijo na ogenj, ki lahko napravi največjo škodo. Nikdo naj ne meče okrog sebe šibic ali ogorkov cigaret in cigar! Nikdo naj se ne pusti zapeljati, da bi v gozdu zakuril ogenj! Vsi lahkomiselni sprehajalci in obiskovalci naših gozdov naj se pri vsakem koraku zavedajo, da jih povsod zasleduje bistro oko oblasti! Z najmanjšim prestopkom lahko tvegate najhujše posledice.

u— **Prijavite stanovanja in sobe!** Ravnateljstvo Ljubljanskega veselejma je poslalo vsem imetnikom večjih stanovanj naslednjo prošnjo: Za čas Ljubljanskega velesejma, to je od 4. do 13. oktobra se predvideva ogromen naval obiskovalcev, ki pa žal ne bodo mogli biti sprejeti v že tako prenapolnjene hotele. Ker pa čast in korist mesta zahtevata, da obiskovalci odnesejo dober vtis ne samo od ljubljanske delavne naprednosti, ki bo razvidna iz velesejma, temveč tudi od njene gostoljubnosti, vas naprošamo, da ukrenete vse mogoče in nam pustite na razpolago eno izmed vaših sob vsaj za prvih 15 dni oktobra. Zavedajoč se vašega sodelovanja pri ogromnih pripravah, ki naj pokažejo vso ljubljansko uslužnost, se vam že vnaprej zahvaljujemo ter vas vljudno prosimo, da pošljete potrebne podatke glede razpoložljivih sob (število postelj in njih račun za prenočišče) na upravo stanovanjskega urada ljubljanskega velesejma v Gledališki ulici 11, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure. To prošnjo je podpri predsednikov namestnik ljubljanske mestne občine z nujno prošnjo, da bi se ji ugodilo.

u— **Cestna dela.** V okviru cestnih del okrog Vegove ceste je bil pravkar tlakovan in katraniriran zadnji del Napoleonovega trga pred križankami Hodnik za pešce je bil tudi urejen. — Zdaj so v teku dela na zgornjem delu Novega trga, kjer tlakujejo spoj Turjaške z Gosposko ulico. V teku so tudi zadnja dela na pločniku okrog nove univerzitetne knjižnice v Turjaški in Gosposki ulici. — Na Groharjevi cesti pridno čistijo travo, ki je porasla ponekod cestišče in hodnike. — Šišensko ulico v Zg. Šiški na levi strani Celovške ceste so zadnje dni razširili in primerno uredili. Ulica je bila prej znatno preozka. Cestišče je utrdil težki parni valjar. — Kratki odsek ceste med asfaltirano Zaloško cesto in mostom čez Ljubljanico na Poljanskem nasipu so med asfaltiranjem glavne ceste katranizirali.

u— **Danes »Veseli teater«.** Začetek ob 19. (7.), konec pa pred 21. (9.). (—)

u— **Zavese za okna,** posteljna pregrinjala, preproge, tekače, odeje dobite pri Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

u— **Dvomesečni tečaj italijanskega jezika** za začetnike se prične v ponedeljek 29. septembra na realki v Vegovi ulici. Vpisovanje in informacije v ponedeljek, sredo in petek od pol 7. do 7. ure v pritličju (vhod čez dvorišče). Ob zadostni priglasitvi tudi nadaljevalni tečaj. (—)

u— **Pouk gitare.** Interesenti, ki se zanimajo za učenje gitare, naj se prijavijo v času od 25. t. m. do 10. oktobra v pisarni Glasbene akademije, Gosposka ul. 8/I.

u— **Namesto venca na grob ge. Antonije Stritofove** je darovala Učiteljskemu odboru za socialno pomoč ga. Iva Premelčeva, upokojena učiteljica iz Ljubljane 50 lir.

u— **Sveženj ključev** — štirje po številu — se je izgubil od Vrstovškove ulice na Mirju po Lepem potu do trnovske cerkve. Najditelj se naproša, naj ključe izroči v dnevni redakciji našega lista.

u— **Nekaj nesreč.** 17-letna služkinja Tilka Mahkovčeva iz Ljubljane je padla s kolesa in se potolkla po rokah in po obrazu. Levico si je zlomil 14-letni posestnikov sin iz Mokronoga Jože Borštnar. Po nesreči je padel s kozolca. V papirnici v Vevčah je padel z lestve in se močno poškodoval po vsem životu 34-letni kurjač Ciril Sotlar. Ponesrečenci so iskali zdravniško pomoč v ljubljanski bolnišnici.

Iz Spodnje Štajerske

Hrvatski stiki s Spodnjo Štajersko. Nezavisna država Hrvatska je priredila svojo prvo razstavo na dunajskem velesejmu. V tej zvezi je dal hrvatski minister za gozdove in rudništvo inž. Ivica Frković daljšo izjavo dopisniku graške »Tagespost«. Rekel je: »Z veseljem ugotavljam, da Hrvatje nismo imeli prisrčnih stikov s Štajersko samo v preteklosti, marveč da obstoje taki stiki tudi danes, še posebno ob našem sodelovanju s Spodnjo Štajersko. Želja nas vseh je, gojiti te stike in jih poglabljati. Tudi s tega predela ožjega sodelovanja in mejaštva lahko bistveno prispevamo k evropski civilizaciji in kulturi.«

Trgatev na Spodnjem Štajerskem obeta letos biti zadovoljiva. Nemški listi prinašajo slavospeve na čast spodnještajerskim goricam, mariborski dnevnik pa tudi poziva prebivalstvo, naj bo obzirno nasproti vinogradnikom, naj spoštuje njihovo delo in naj ne krade grozdja. Letošnji letnik naj nudi narodu čim več grozdja pa tudi dobrega vina, zato bo treba preprečiti sleherno poškodovanje vinogradov.

Tridnevni tečaj za sportne voditelje je bil prirejen v Celju. Bil je dobro obiskan, ker so bili vanj prijavljeni tečajniki iz različnih podjetij.

Novi grobovi in nesreče. V Mariboru so umrli: 71letna žena železniškega upokojenca Marija Melveškova, 49letni kaznilniški paznik Franc Kupec in 78letni Anton Hammer, v Studencih pa 80letna ga. Helena Trunklova, 71letni upokojenec Karel Šauperl in 31letni delavec Martin Šauparl. Nadalje je umrla na Štajerskem 30letna posestnica in gostilničarka Marija Schwingerjeva. Iz Drave so potegnili 19letnega Edmunda Siebenreicha, ki je nedavno pri Selnici skočil v reko, ko so ga prijeli zaradi tatvine. — Nevarno so se poškodovali: 58letni Janez Kolednik, ki je pri tesarskih delih na mariborskem učiteljišču padel z lestve 4 metre globoko; 32letna Ana Kralova s Pobrežja, ki je padla s kolesa, 34letna delavka Jozefina Šefova, ki se je ponesrečila pri stroju, 37letni Friderik Platz pa je dobil poškodbe pri vozu. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Stroga kazen za detomor. 22letna Pavla Žerakova iz ptujske okolice je letos 4. aprila rodila nezakonskega otroka, katerega pa je takoj po porodu spravila s sveta. Zdaj se je pred graškim deželnim sodiščem zagovarjala, da se je bala svojega jezljivega očeta. Bila je kljub temu obsojena na 2 in pol leta težke in poostrene ječe. Čeprav je bilo dejanje izvršeno v dobi, ko je bila Pavla še jugoslovanska državljanka in bi bila v bivši državi obsojena po takratnih zakonih na zaporno kazen od enega do petih let. se je postavilo graško deželno sodišče na stališče, da je treba tako dejanje kaznovati po nemškem zakonu.

Iz Hrvatske

Zastopniki hrvatskega tiska so se na svoji poti v Berlin dalje časa pomudili v Monakovem. Sprejel jih je v imenu državnega tiskovnega šefa štabni vodja Suendermann, ki jih je vodil po vsem mestu in jim razkazal monakovske zanimivosti, še prav posebno pa torišča narodno socialistične stranke.

90letnica Mihajla Vambergerja. Hrvati štejejo slovenskega rojaka Mihajla Vambergerja med svoje kulturne pionirje, ker je ustvaril hrvatski stenografski sistem. Te dni je praznoval 90letnico. Rodil se je 18. septembra 1851 v Dragotincih na Spodnjem Štajerskem. Na filozofski fakulteti na Dunaju se je zlasti izpopolnil v stenografiji. Služboval je na gimnaziji v Rakovcu, potem je bil dodeljen hrvatski deželni vladi. Leta 1875 je objavil v Bezenškovem »Stenografu« članke »Hrvatsko vseučilišče in stenografija« in še marsikaj drugega. V »Hrvatskem učitelju« in drugih časopisih je prav tako objavil članke o stenografiji in razprave o dušeslovju. Ob 90letnici se ga je spomnil tudi vodilni dnevnik »Hrvatski narod«.

12 novih štabnih vodij ustaškega pokreta. Poglavnik je imenoval 12 častnikov svoje telesne garde za štabne vodje ustaškega pokreta in to: v Jajcu, Varaždinu, Bjelovaru, Osijeku, Karlovcu, Bihaču, Novi Gradiški, Vukovarju, Tuzli, Banjaluki, v Travniku in Sarajevu. Novi štabni vodje bodo nastopili svoje službe namestu nedavno odstavljenih ustaških uradnih vodij.

Rekordna kopalna sezona je bila letos v Zagrebu. Savsko kopališče je obiskalo okrog pol milijona ljudi in je bilo samo na vstopnicah vplačanih okrog 420.000 kun. Pri tem je treba upoštevati, da letošnja sezona, ki se je pričela 16. junija, v pogledu vremena ni bila najugodnejša. Prihodnje leto bodo izvršena razna popravila, ker je treba mestno kopališče na Savi razširiti. Storjeni bodo tudi ukrepi za razvoj veslaškega sporta.

Džamija poglavnika Paveliča. Gradba nove džamije, s katero bodo zagrebški muslimani dobili dostojen, veličastno zgrajen božji hram, naglo napreduje. Džamijo bodo zgradili na ta način, da bodo bivši umetniški paviljon predelali in bo poslopje dobilo tri lepe vitke, 45 metrov visoke minarete. Džamija se gradi na pobudo samega poglavnika, zato jo tudi imenujejo po njem.

CORA
TORINO · 1835
CORA - CORA
l'aperitivo di gusto moderno.
Si prende con selz.
aperitiv modernega okusa.
Pije se s sodavico.

Uvedba obvezne nadaljevalne šole na Hrvatskem. Po obstoječih predpisih so uprave osnovnih šol na Hrvatskem dolžne voditi evidenco o moški in ženski mladini do dovršenega 15. leta. Otroci, ki z osnovne ne preidejo na meščansko ali srednjo šolo, so dolžni obiskovati nadaljevalno ali višjo ljudsko šolo. Zagrebški listi pozivajo starše pod pretnjo zakonskih posledic, naj takoj pošljejo otroke v najbližjo šolo.

Iz Novega mesta

n— **Fotografski aparat** znamke Voigtländer je bil pozabljen 22. septembra okrog 17.½ ure na klopi pred novomeško pošto. Gospod, ki ga je našel, se naproša, da ga proti nagradi odda v podružnici »Jutra«. (—)

Iz Srbije

Prijavljenje vojne škode. Prebivalstvo ozemlja današnje Srbije je pozvano, da počenši s 1. sept. t. l. v teku dveh mesecev prijavi škodo, ki jo je kdo utrpel na tem ozemlju zaradi vojnih dogodkov. Le izjemoma se bodo prijave sprejemale tudi še naknadno v novembru in decembru. Predpisane so stroge kazni za vsakogar, ki bi v prijavi navedel lažnive podatke.

Nova založniška družba v Beogradu. V Beogradu se je z osnovno glavnico pol milijona din ustanovila delniška družba »Jugo-Istok«. Njen namen je izdajati knjige, časopise, muzikalna in umetniška dela. Družba bo prevzela del aktiv delniške družbe Geza Kon. Posvetila se bo zlasti popularizirania srbskih avtorjev. Za poslovodjo je imenovan bivši upravnik Balkanskega instituta Ratko Parežanin.

Obrtniško akademijo v Nišu bo še letos ustanovila tamošnja Obrtniška zbornica, prvo in edino šolo te vrste v Srbiji.

Kazni za navijalce cen. Svet komisarjev je izdal več novih uredb, na podlagi katerih morejo vse trgovine na vidnih mestih izobesti cenike za vse prodajne predmete. Vsakdo, ki bi prekoračil cene, katere so z posebnimi uredbami že določene za vse življenjske potrebščine, bo strogo kaznovan, lahko celo z ječo od 5 do 10 let.

Naše gledališče

D R A M A

Sobota, 27.: Katarina Medičejska. Premiera. Otvoritvena predstava. Red premierski.

Nedelja, 28.: Katarina Medičejska. Izven.

Začetek sezone v drami bo v soboto 27. t. m., začetek sezone v operi pa v sredo 1. oktobra. Reflektanti za abonma naj se priglase v veži dramskega gledališča med 10. in 12. in 15. ter 17.

V Alessijevi zgodovinski drami »Katarina Medičejska« je podan kraljevi dvor za časa vlade te francoske kraljice. V dejanju srečamo sledeče osebe: njena sinova Karla I. in Henrika, njeno hčer Margareto, kasnejšo navarsko kraljico, astrologa Ruggierija, španskega poslanika de Alavo, vojvodo Guiškega, admirala Coligny-ja in še druge zgodovinske osebnosti. Dejanje pokaže razvoj političnih dogodkov do usodne šentjernejske noči. Premiera tega dela bo v soboto 27. t. m. S tem delom bo otvorila drama svojo letošnjo sezono. — Prva repriza izven abonmaja bo v nedeljo 28. t. m. ob 18.15.

Otvoritvena predstava v operi bo 1. oktobra v sredo za red premierski. Pod muzikalnim vodstvom dirigenta Antona Neffata in v režiji Cirila Debevca bodo peli Verdijevo »AIDO«, katere zasedba partij je sledeča: Aida Heybalova, Radames Francl, Amneris Kogejeva, svečenik Betetto, egiptovski kralj Popov, Amonasro Primožič, sel Rakovec. Koreograf inž. P. Golovin.

Dame in gospode, ki bi bili pripravljeni sodelovati kot komparzi, prosimo, naj se zglase v petek 26. t. m. ob 16. v dramskem gledališču.

Radio Ljubljana

Četrtek, 25. septembra

7.30: Vesti v slovenščini. — 7.45: Pestra glasba. — 8: Napoved časa. — 8.15: Vesti v italijanščini. — 12.30: Vesti v slovenščini. — 12.45: Simfonska glasba. — 13: Napoved časa in vesti v italijanščini. — 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. — 13.17: Adamičev orkester in njegovi solisti. — 14: Vesti v italijanščini. — 14.15: Koncert v izmenjavi z Nemčijo. — 14.45: Vesti v slovenščini. — 17.15: Orkestralna glasba pod vodstvom Draga Marija Šijanca. — 19.30: Vesti v slovenščini. — 19.45: Komorna glasba. — 20: Napoved časa in vesti v italijanščini. — 20.20: Komentar k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.40: Zbor pesmi v izvedbi orkestra Cetra pod vodstvom Barsizze. — 21.15: Koncert operetne glasbe pod vodstvom Draga Marija Šijanca s sodelovanjem mezzosopranke Elze Karlovčeve in tenorja Ivana Francla. — 21.50: Predavanje v slovenščini. — 22: Orkestralna glasba pod vodstvom Arlandija, v odmoru zanimivosti v slovenščini. — 22.45: Vesti v slovenščini.

pljenju generala. Ori sedaj spozna materino izdajstvo in zločin. Ko mati oddide, piane Ori na Branta in ga ubije. Z Lavinijo vred fingirata roparski umor na ladji in tako zabrišeta sled za seboj. Ko se Ori in Lavinija vrneta, pride do napete scene z materjo, ki ji sin prizna, da ji je ubil ljubimca. Kristina občuti in doume Lavinijino zmago in se utreli — »zaradi žalovanja za možem«, razglasi maščevalna hčerka po kraju.

V tretjem delu trilogije (»Mora«) se razvija nujni konflikt med bratom in sestro. Ori, ki mu je že vojna uničila živčevje, se čuti krivega materine smrti in zločina na ladji; vsa njegova duševnost trpi pod neznosno težo krivde. Tudi daljše potovanje s sestro ga ne ozdravi. Postal je dvoličen, zagrenjen, ciničen, olajšuje si dušo tako, da se izpoveduje v opisu, ki ga namerava na skrivaj izročiti svoji zaročenki Hazli. Lavinija ga ima v popolni oblasti, skuša omrtvičiti bratovo voljo ter mu nadomestiti mater. Toda Ori ne more pozabiti preteklosti. Sedaj spozna Lavinija, da je Ori ovira njeni sreči in pozabi, zato ga s krutostjo Erinije požene v samomor. Potem, ko se je v navalu strasti zaman ponujala svojemu zaročencu Petru, da jo vzame. V domu Mannonovih se izvrši prokletstvo do zadnjega tragičnega konca. In Lavinija se zapre v dom, med sence mrtvih, da se v prostovoljni klavzuri pokori za svoje grehe in za grehe prednikov.

*

To je v grobih obrisih tragedija sodobne, puritanske Elektre. Zakoni dedovanja (ròd Mannonovih), kruta, nečloveška doslednost puritanske vzgoje, pod katero tle pritajene strasti, zapletena sproščanja izrinjenih gonov, hlad duše in mrzla doslednost v iskanju pravičnosti, ki ni pravičnost toplega in v odpuščanju požlahtnjenega človeškega srca — to so notranji elementi ameriške Elektre. Sovraštvo, ljubosumnost, maščevalnost, zatajena pohota, ki se ne more izživeti, so demonične sile, ki se sproščajo v umoru in samomoru prav kakor v Lavinijini mrzli odpovedi, tej odpovedi »živega mrliča«. Ni li v tem že ipso facto huda obsodba puritanske mentalitete?

Kljub težkemu ozračju izroda, maščevanja in krute mržnje, ki leži nad O'Neillovo tragično trilogijo, pa moramo priznati, da je to ena največjih dramatskih stvaritev našega časa. Je zares moderna drama, ki se hkrati najbolj približuje iracionalnim prvinam antične tragedije. Lavinijino vprašanje: »Čemu mrtvi ne morejo umreti?« je žgoče jedro veličastnega konflikta z usodo, ki je za človeka enako težaven, pa naj veruje s Sofoklom v višjo maščevalnost bogov ali pa z O'Neillom v moč dednih zakonov in v psihoanalitične skrivnosti zapletene človeške duše. **XYZ**

ZAPISKI

»NAŠ ROD« V NOVEM LETNIKU

S pravkar izišlo 1. številko je mesečnik »Naš rod« nastopil trinajsti letnik. Vsebina prvega zvezka kaže, da bo časopis nadaljeval v duhu svojih najboljših tradicij poslanstvo mladinskega lista med našo mladino. Uredništvo »Našega roda« je ostalo še nadalje v izkušenih in veščih rokah pisatelja Josipa Ribičiča, izdaja pa ga »Učiteljsko združenje« v Ljubljani. Na ovojnem listu prinaša »Naš rod« reprodukcijo znanega avtoportreta Riharda Jakopiča in v facsimilu mojstrove besede: »Ne odlašaj — dnevi beže — in vsak trenutek je košček življenja.« Kristina Brenkova je spisala razgovor z Jakopičem. Živahno opisuje obisk pri predstavitelju slovenske upodabljajoče umetnosti. »Zagledala sem ga že na oknu v prvem nadstropju starinske hiše na Novem trgu. Gologlav se je sklanjal nad okensko polico. Sonce se je blestelo na njegovih sneženih laseh, se poigravalo na dolgi srebrni bradi in na belih golobih, ki so se zgrinjali okrog njega. Trosil jim je zrnja. Golobje so mu sedali na roke in na glavo in Jakopič se jim je tiho smehljal.«

Ob pogledu na spinet v sprejemni sobi je dejal Jakopič: »Ta spinet je davna last naše družine. Moja žena je lepo in mnogo igrala na klavir in tudi hčerka igra. Koliko nepozabnih prelepih večerov smo preživeli ob glasbi. Jaz sem pel vse slovenske pesmi, žena pa me je spremljala na klavirju. Včasih je žena preigrala cele popoldneve, medtem ko sem jaz slikal.«

Nato obuja R. Jakopič spomine na svojo mladost v Ljubljani, na dunajska in monakovska študijska leta, na slikanje v ljubljanski okolici, na prve razsave mlade slovenske umetnosti doma in v tujini. Ob koncu razgovora je mojster dejal:

»In ne pozabite, povejte svojim mladim bralcem, kako je nad vse važno delati to, kar sam spoznaš za prav, ne hoditi za tujimi vzori. Povejte jim, da ne le talent, ampak predvsem odločna volja in vztrajno delo kažeta človeku pot. Kaplja kamen izvotli.«

Franjo Čiček je prispeval prozo iz pasjega življenja »Astron«, slikar Fr. Mihelič pa jo je opremil z ilustracijami. V. Winkler je zastopan s pesmijo »Tinek brati se uči« in s pravljico »Ukradena dolina«, ki jo je Niko Pirnat ilustriral. Marija Vogelnikova objavlja narodno pesem iz Podgorjan v Rožu »Kresnice« z lastno dvostransko ilustracijo. Maksim Gaspari je ilustriral havajsko pravljico »Potapljač in morski psi«. Manica Komanova je zastopana s prozo »Milo za drago«, nekateri krajši prispevki pa so iz peresa Mitje, P. Strmška (z ilustracijami A. Sirka), Fr. Novšaka i. dr. — Obilno ilustrirana in okusno natisnjena številka bo v veselje slovenski šolski mladini.

Dvořak v italijanskem tisku. Ob stoletnici velikega češkega skladatelja Antonina Dvořaka je tudi italijanski tisk izkazal pozornost njegovemu spominu. Rimska »La Tribuna« je pisala, da je Dvořak izrazil v svojih skladbah univerzalne umetniške misli, zato so ga lahko razumevali in občudovali tudi izven njegove domovine. Sodelavec rimskega lista se je zavzemal za to, da bi se v Italiji izvajale nekatere še neizvajane Dvořákove skladbe. Tudi razni drugi listi so obširneje pisali o avtorju »Rusalke«. Višek italijanskega prispevka k Dvořákovi stoletnici je bil koncert, ki ga je priredil ELTAR za vse italijanske postaje in ki smo ga z velikim užitkom poslušali tudi pri nas, kjer ima Dvořákovo ime in delo že tradicionalen sloves. Koncert je dirigiral mojster La Rosa Parodi. Program je obsegal v glavnem simfonijo »Iz Novega sveta«.

Slike prvih impresionistov prodajajo v Berlinu. Te dni bo v Berlinu aukcija, ki jo priredi tamošnja umetnostna galerija. Prodajali bodo slike ustanoviteljev francoskega impresionizma. Slike potekajo iz neke zasebne zbirke in obsegajo dela Moneta, Moneta, Renoira, Toulouse-Lantreca, Cezanna, Courbeta in dr. Izmed nemških slikarjev 19. stoletja bodo na dražbi zastopani Menzel, Sevogt in drugi, izmed Holandcev pa Jan van Goyen in Cornelis de Heem.

Sto let univerze v Oslu. Te dni je proslavila univerza v Oslu stoletnico svojega obstoja. Na slavnostih se je zbralo večje število njenih bivših slušateljev.

SPORT

V soboto — revija atletinj

Drugi nastop vseh najboljših atletinj za naslove pokrajinskih prvakinj

V soboto popoldne bo telovadišče v Tivoliju prizorišče prvenstva slovenskih atletinj, ki se bodo borile za prvenstvene naslove v posameznih disciplinah. Pričakuje se, da bo startalo preko 40 atletinj, kar je za začetek zelo lepo število, saj smo letos po dolgem odmoru spet enkrat znova začeli z žensko atletiko.. Slovenska lahkoatletska zveza je razpisala to tekmovanje v naslednjih disciplinah:

v tekih na 60, 80 (zapreke), 100 in 4 × 100 m, v metih diska, kopja in krogle ter v skokih v višino in v daljino.

Podobno tekmovanje je bilo že 14 dni prej v Novem mestu, samo da so se tam atletinje borile za klubsko prvenstvo.

Kakor v Novem mestu se bo glavna borba za prva mesta vodila zopet med Hermežankami, ki so za letos kot celota že osvojile prvenstvo in med članicami Elan iz Novega mesta, ki so od prvih samo za malenkost slabše. Vmes bodo posegle tudi »Planinke« iz Ljubljane, ki bodo skušale popraviti bolj ali manj skromne rezultate iz Novega mesta.

Posebno napete borbe se obetajo v metu diska, kjer je sicer favoritinja Lidija Rupníkova, ki pa bo morala zelo paziti na Novomeščanke, ki se ravno v tej disciplini najbolj pripravljajo na »osveto« ter v metu krogle, kjer sta bili obe favoritinji v Novem mestu poraženi od Drage Roglove čisto nepričakovano, dasi prav tako gladko. Koliko jim bo uspela revanša, bomo videli v soboto. V ostalih disciplinah so favoritinje: za 100 m Šušteršičeva od SK Planine, za 60 m Ančka Priboškova (Hermes), za daljino Marta Pustiškova (Hermes), za kopje Novomeščanka Marinčkova, za višino Priboškova in za stafeto na 4 × 100 m Hermežanke, medtem ko na progi 80 m preko zaprek ni mogoče govoriti o favoritinjah ker na tej progi letos naše atletinje sploh še niso nastopile.

Organizacija prireditve je poverjena ŽSK Hermesu.

Še nekateri glasovi o naših

Kaj piše o Milanu in Rimu »Gazetta dello Sport«?

O nedeljskih dogodkih v milanski Areni in plavalnem stadionu v Rimu, ki so po dolgem času spet enkrat razgibali prijatelje sporta in zaradi uspehov naših maloštevilnih predstavnikov opozorili tiste celo širšo javnost, prihajajo zdaj do nas glasovi, vsi edini v tem, da je peščica naših sportnikov na tekališču in v bazenu to pot pokazala velike kvalitete, ki jim ob sistematičnem treningu obetajo samo najlepšo bodočnost. V rokah imamo zadnji dve številki uglednega sportnega dnevnika »Gazetta dello Sport«, z obširnimi poročili in komentarji o omenjenih dveh sportnih manifestacijah. Obširnejši del je posvečen milanskemu mitingu, ki je bil zaradi mednarodne konkurence tudi veliko večjega pomena in na katerem se je, kakor znano, pokazal v najboljši luči naš srednjeprogaš — Zmago **Košir.** O njegovem nastopu in pojavu sploh piše omenjeni list med drugim:

»Na 1000 m takoj po startu tekači niso šli hitro. D'Ercole hoče dvigniti tempo, toda Ljubljančan Košir mu tega ne dovoli. Lanzi je tamkaj na 5. mestu in prehiti Szaba. Na ravni progi po prvih 500 m je tempo že hitrejši. Lanzi se priklopi na D'Ercola in Dorascenzija. D'Ercole je pretekel 400 m v 1:14. Lanzi se zdaj še bolj prilepi na Dorascenzija, potem pusti za seboj še D'Ercola in začne v divjem tempu uhajati proti cilju. Tempo je silen in je škoda, da je bil prvi krog vendarle nekoliko počasen. Za Lanzijem, ki se že bliža cilju, se razvije krasna borba med Košrjem in obema Italijanoma. Košir kot zadnji dohiti pri 850 m Szaba, ki nima več moči, da bi se ne dal, likvidira potem še D'Ercola, ki v finishu ni dovolj hiter, in napade Dorascenzija, pri čemer pa nima uspeha, da bi ga odstavil. Tako konča na tretjem mestu.

Tek na 1 km je prinesel velik tehnični uspeh, ne samo za zmagovalca Lanzija. Tudi Dorascenzi je izboljšal stari rekord, medtem ko je Ljubljančan Košir izenačil tega. Prva dva najboljša je naše občinstvo poznalo, ne pa Koširja, ki je v nedeljo do 850 m zapiral samo vrste med najboljšimi tekmovalci. Potem pa je šel na pot kakor raketa in tukaj je pokazal svoje velike sposobnosti v borbi in hitrosti. Košir je močan atlet, ki bo lahko postal dober srednjeprogaš, posebno zaradi rezervnih energij, ki jih je pokazal v nedeljo, moral pa bo popraviti način teka, da bo lahko bolj uspešno uveljavil svoj zadnji sunek.«

Za prireditev v rimskem stadionu, kjer je bil prav tako naval občinstva zelo velik dohodki prireditve so bili oddani v dobrodelne namene — je vladalo razumljivo največje zanimanje — tako piše »Gazzetta« o plavalnem mitingu, ki se je končal prav za prav v znamenju cele vrste uspehov Žižka in naših sploh — za plavalce Ljubljanske pokrajine, ki so zdaj prešli v nacionalne vrste, tem bolj, ker se je vedelo, da bodo lahko že odkrili nekaj svojih velikih sposobnosti. Najboljša rezultata sta bila dosežena na 1500 in 400 m, ki ju je oba postavil Ljubljančan Žižek, in sicer v drugi disciplini skoraj brez boja, medtem ko je imel v prvi nevarnega nasprotnika samo v rojaku Močanu, ker se je Signorija med plavanjem lotilo nerazpoloženje. Omeniti je treba, da so Ljubljančani precej na slabem zaradi treninga in da bi se dali njihovi časi še izboljšati. Krasen je bil dvoboj med Angelijem in Pelhanom na 100 m hrbtno, kjer je tretji tekmovalec Bergamo prišel sploh ob veljavo. Na 100 m prosto in 200 m prsno sta dosežena izida po mednarodnem merilu povprečna.

Sportni drobiž

Dirka okrog Pohorja, nogometne tekme v Celju, na Jesenicah in drugod.

Minula sportna nedelja je bila tudi onstran Save zelo razgibana. Gledamo štajerske in koroške liste in posnemamo po njih:

Na znanih cestah po Spodnjem Štajerskem je mariborski kolesarski klub »Edelweiss« izvedel **etapno kolesarsko dirko okrog Pohorja** (182 km), na kateri je med 24 dirkači nastopilo tudi nekaj Dunajčanov in Gradčanov. Eden od njih, in sicer Karel Kühn z Dunaja, je bil tudi končni zmagovalec dirke v času 5:32:26, potem ko je prišel prvi že na oba vmesna cilja v Celju in v Slovenjem Gradcu. Med domačimi vozači je bil najbolj uspešen Gregoritsch iz Slovenjega Gradca, ki je potreboval za progo 5:59:58. Naslednji dve boljši mesti sta med domačini zasedla Podmilschak iz Celja in Rakef iz Maribora. Po končani dirki je v odsotnosti zveznega vodje pozdravil tekmovalce strokovni sportni vodja Erich Peteln in izročil med drugim najboljšemu domačinu Gregoritschu lepo prehodno nagrado. Zaključna svečanost je bila v hotelu »Orel«, kjer so dirkače še enkrat pozdravili nekateri funkcionarji.

Posebno agilni so bili Štajerci zadnjo nedeljo

na nogometnih terenih,

kjer so med drugim Rapidovci iz Maribora gostovali v dolžnostni tekmi v Kapfenbergu in izgubili z 1:3 (0:1). Mariborčani so se sicer držali bolje, kakor kaže rezultat, toda nazadnje so postali žrtve lastne igre. Zaradi zanimivosti objavljamo postavo Rapida, ki je doživela ta poraz, v celoti, in sicer: Ulaga, Frangesch, Antoličič, Borowska, Gaischek, Janžekovič, Höller, Pocajt, Krainer, Bödendorfer, Semlitsch.

Celjani so imeli v enaki konkurenci goste iz Gradca, in sicer enajstorico Sportkluba, ki so jo tesno, toda zasluženo porazili s 4:3 (2:2). Gradčani so bili do odmora izborni in so prišli dvakrat zaporedoma v vodstvo, toda Celjani so jih vselej spet dohiteli. V drugi polovici se je posrečilo doseči skromno, toda pomembno zmago domačinom. Tekmo je sodil Pressinger.

Nogomet je v nedeljo, 21. t. m. oživel tudi na Jesenicah, in sicer z gostovanjem celovškega moštva KAC. Jeseniški sportni klub je bil sprejet v koroški okrožni razred in že po prvem njegovem nastopu pravijo strokovnjaki, da bo to nogometno moštvo lahko postalo resno in nevarno za vse ostale. Celovčani so se morali pri tej prvi priliki močno potruditi, da so igro na tujih tleh odločili zase. Celovški nogometaši so bili na Jesenicah sprejeti prav prisrčno in tudi občinstva je bilo na igrišču mnogo. Prostor, premajhen in pretrd, je bil za goste nekoliko neprikladen, največ težav pa so imeli s trdimi jeseniškimi igralci. Med temi so bili najbolj vidni Brunn v vratih, oba branilca in pa Janež na levem (!) krilu. Po lepi in hitri igri je ostala prva polovica z 1:1 remis, v drugem polčasu pa so Celovčani spravili vendarle svoj zmagoviti gol v mrežo. V poročilu o tekmi sta omenjena še jeseniška igralca Ropret in Knific kot strelca dveh golov, enega vsekakor v lastni gol.

V zaključnem kolu za Tschammerjev nogometni pokal so bile v nedeljo odigrane naslednje tekme: na Dunaju: Admira : Kickers (Stuttgart) 5:0, v Stettinu: Dresdner : LSW Kamp 4:1, v Gelsenkirchenu Schalke 04 : Austria 4:1 in v Kielu: Hollstein-Kiel : SW Jena 2:1.

Teniški dvoboj med Madžarsko in Hrvatsko za rimski pokal je bil v zadnjem hipu odgoden na poznejši čas.

Senzacija ali kaj?

Plavalni trener Köstner ostane v Ljubljani pri novo ustanovljenem klubu?

Nobenih pravih dogodkov ni zdaj v sportnem življenju, vse poteka kakor po nekih načrtih in človek iz uredništva je kar vesel, da ga preseneti anonimni pisec — njihovi izdelki spadajo po normah v koš, so pa izjeme, ki samo potrjujejo to pravilo — z dopisnico — pisano s strojem, kakopak — naslednje vsebine:

»Jutro, sportna redakcija. — Iz sigurnega vira sem zvedel, da je plavalni trener g. Henrik Köstner, sklenil pogodbo za nadaljno sezono s novo ustanovljenim klubom v Ljubljani. G. Köstner je imel doslej pogodbo s SK Ilirijo, katera je letos potekla. To bo na vsak način mnogo pripomoglo k dvigu novega kluba, ker ima g. Köstner tudi mnogo naklonjenosti s strani plavačev in bi mu tako gotovo nekateri, ki so že dosegli tudi vidne uspehe, sledili. S spoštovanjem.«

Dobesedno prepisana z vsemi pravopisnimi napakami in tudi nekaterimi slovničnimi je vsebina te dopisnice zanimiva z več strani in kaj čuda, če je našega urednika, željnega senzacij kakor popotnika v puščavi studenca, pognala na pot, da bi našel zajca, ki tiči za tem grmom.

Mimo detektivskih sposobnosti, ki bi tudi utegnile vsaj deloma razvozlati to uganko, so za najbolj avtentično pojasnilo najbolj pri roki prejšnji delodajalci g. Köstnerja — odbor SK Ilirije. Slučaj je nanesel, da je našel iskalec resnice ta forum zbran na svoji redni tedenski seji in tako je lahko s te prve odločilne strani ugotovil naslednje:

SK Ilirija in g. Köstner sta se razšla formalno in dejansko v smislu sklenjene pogodbe in g. Köstner seveda odslej lahko sklepa nove pogodbe kjer koli. O ustanovitvi novega kluba v Ljubljani, ki naj bi mu on pomagal do razmaha, še manj pa o tem, da bi hoteli nekateri plavalci z vidnimi uspehi na tej poti slediti g. Köstnerju, v odboru SK Ilirije ne vedo ničesar. Ne glede na to in na neznanega prijatelja novega kluba in na bivšega zaslužnega trenerja g. Köstnerja pa že v naprej pozdravljajo novega tekmeca v domačem mestu, ker so prepričani, da bo morebitna krajevna konkurenca tudi imela samo dobre posledice za razvoj ilirijanskih plavalcev.

Kdo je neznani dopisnik, kje je »sigurni« vir teh vesti, kateri je oni novo ustanovljeni klub v Ljubljani, kjer bodo odslej delovali g. Köstner in nekateri plavalci iz SK Ilirije, so seveda vprašanja, na katera v tem kratkem času ni bilo mogoče dobiti odgovora. Ker zdaj nismo v aprilu in so tudi sicer časi več kakor resni, dvomimo skoraj, da je bila dopisnica napisana samo za smeh in kratek čas. Tako se torej skoraj ne motimo, če sklepamo, da se nam v plavanju obetajo še senzacije — zdaj v časih, ko se bliža zima in smo najlepše o plavalcih pravkar slišali iz Rima.

SK Slavija. Vsi igralci I. in juniorskega moštva imajo v petek ob 19. važen članski sestanek zaradi nedeljskih tekem. I. moštvo igra ob 9. z Mostami na »reviji ljubljanskega nogometa«, na igrišču Marsa.

Zbor slovenskih lahkoatletskih sodnikov (službeno!). Za damsko poedinsko prvenstvo ljubljanske pokrajine, ki bo v soboto 27. t. m. na letnem telovadišču v Tivoliju, in za prvenstvo juniorjev ljubljanske pokrajine, ki bo v nedeljo 28. t. m. istotam, je določen naslednji sodniški zbor: Vrhovni sodnik: **dr. Kuhelj,** namestnik Finc; vodja tekmovanja: **Zupančič,** v nedeljo **dr. Nagy,** pomočnik prof. Dobovšek; sodniki na cilju: **Rozman, Smodiš, Polak;** časomerilci: **Gorjanc, Kermavner, Windisch, Trtnik, Hafner,** prof. **Černetič;** sodniki za skoke: **Slamič, dr. Žebot, Vanter;** sodniki za mete: **Hvale, Banko, Stepišnik;** starter: **Boltavzer.** Navedeni gospodje sodniki naj se javijo obakrat vsaj četrt ure pred pričetkom vrhovnemu sodniku. Tekmovanje prične oba dneva ob 16.30. Tajnik.

SK Ilirija (Hockey - sekcija). Zaradi zadržanosti predsedstva se ni mogel vršiti napovedani sestanek v torek in se bo zdaj vršil v četrtek ob 18.15 v tajništvu. Sestanek se bo pričel točno in je obvezen za vse! Upravni odbor.

Mali oglasi

Službo dobi
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Ženski model
sportnico ali sportno postavo, išče slikar, proti honorarju. Naslov dobite v ogl. odd. ali javite svoj naslov na ogl. odd. Jutra pod »Model«. 16359-1

Natakarice
prvovrstne, sprejmem. Prednost z znanjem italijanskega jezika, in eno pomožno moč v kuhinji. Osebno se predstaviti jutri od 14.—15. na Gosposvetski cesti 16. 16289-1

Služkinjo
pošteno, snažno, zmožno kuhe, iščem za v Nemčijo. Nastop takoj. Potrebne dokumente preskrbimo sami. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16385-1

Sodarskega pomočnika
veščega tudi vseh kletarskih del, sprejmem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16404-1

Šiviljo
iščem za na dom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 16408

Službe išče
Beseda L —.30, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 1.—.

Krojaški pomočnik
išče zaposlitve pri dobrem mojstru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dober pomočnik«. 16405-2

Pouk

Klavir in klavirsko harmoniko
poučuje gospa po hitri in uspešni metodi. Pride tudi na dom. Začetnikom nudi tudi pouk teorije. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16257-4

Potniki
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Agilne akviziterje (-ke)
iščemo za prodajo knjige. Zaželjeni razen iz Ljubljane tudi iz večjih krajev ljubljanske pokrajine. Hitre ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dober zaslužek«. 16398-5

Prodam
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Antične predmete
preproge, slike itd. Vam najbolj zanesljivo proda v komisijski prodaji »Umetnost«, Kolodvorska 30. 15669-6

Rolleiflex
6×6, skoro nov, ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16410-6

Kupim
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—

Posnemalnik
za cca 20—25 litrov, kupimo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Posnemalnik«. 16154-7

Oblačila
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Smoking
popolnoma nov in dobro ohranjene škornje, ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16413-13

Pohištvo
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Gosposko sobo
lepo, s črno usnjato klubsko garnituro, oddam v Kočevju 21, Jonke. 16209-12

Avto, moto
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Generatorje
najnovejše modele za vse vrste avtomobilov in stabilnih motorjev, ima na zalogi: Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec). 16400-10

Avto
Mercedes-Benz, typa 200, štiriosebni s štirimi popolnoma novimi pnevmatikami, takoj prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16411-10

Mali tovorni avto
z generatorjem kot v novem stanju za zelo nizko ceno naprodaj. — Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec). 16401-10

Kolesa
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Krasno damsko in moško športno kolo
najboljše znamke, naprodaj za 500 lir. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec). 16399-11

Novo moško kolo
»Dürkopp«, prodam. Ogled med 3. in 4. uro popoldne. Sv. Petra c. 6. 16393-11

Knjige
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Slovenske
romane in povesti kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Slovenska knjiga«. 16358-8

Stanovanje odda
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Dvosobno komfortno stanovanje
s kabinetom je takoj na razpolago onemu ki bi posodil 38.000 lir za nekaj časa. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »7stanovanjska«. 16355-21

Lepo vilo
enodružinsko, velik vrt, oddam v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mesečno 900.— lira«. 16414-21

Stanovanja iščejo

Lepo nagrado
dobi, kdor preskrbi za 1. ali 15. okt. mirni stranki dveh oseb, eno-, dvo- ali trisobno stanovanje, event. sobo s souporabo kuhinje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno - odvetnik«. 16371-21a

Eno- ali dvosobno stanovanje
išče štiričlanska odrasla rodbina za takoj ali 15. oktober. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirna 17«. 16396-21a

Sobo odda
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Dve lepi prazni sobi
oddam za 200 lir blizu remize v Zg. Šiški, ob tramvaju. Kopalnica na razpolago. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16360-23

Opremljeno sobo
z uporabo kopalnice, posebnim vhodom, oddam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16397-23

Sostanovalko
z vso oskrbo sprejmem s 1. oktobrom. Židovska ulica 6-I. 16394-23

Sobe išče
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Opremljeno sobo
z dvema posteljama in z eno posteljo, iščejo boljši ljudje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mir, snaga«. 16403-23a

Prazno sobo
za pisarno blizu kolodvora, pritličje, iščemo. Ponudbe na: Kolodvorska 39, vratar. 16402-23a

Profesor išče
opremljeno sobo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Strežno«. 16406-22a

Dijaške sobe

Dva srednješolca
sprejmem na stanovanje in hrano v centru mesta. Pogoj: prispevek v živilih. — Informacije v ogl. odd. Jutra pod »Mladini izdatna hrana«. 16407-22

Glasbila
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Klavir
črn, znamke »Streicher«, zelo ugodno prodam zaradi selitve. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16412-26

Živali

Mlado kravo
montafonske pasme, dobro mlekarico, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16388-27

Kanarček
rumen, s črno liso na vratu, ušel — oddati ga proti nagradi: Cesta v Rožno dolino 2. 16392-27

Psico-jazbečarko
sliši na ime Čiba, št. 1047, sem izgubil v torek zvečer okoli Narodnega doma. — Najditelja prosim, da ip proti nagradi odda pri Repič, Rutarjeva 9. 16390-27

Izgubljeno
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Bicikel
rdeče lakiran, znamke Puch reg. št. 2-18644, pokromani kolesi, debele balonske gume (sprednja vulkanizirana) odpeljan v soboto zvečer izpred hotela »Unione«. — Oseba znana, pozivam jo, kolo vrniti hotel Slon. — Kdor ga pomaga izslediti, dobi veliko nagrado. 16386-28

Jazbečarka
mlada, svetlorjava, izgubljena 23. t. m. zvečer na Bleiweisovi cesti (Narodni dom). Ime: Čiba, št. 1047. Nagrada. Odda se: Rutarjeva ul. 9, I. nadstropje. 16409-28

Informacije
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Vsem cenjenim trgovcem!
Tvrdka Ant. Krisper, veletrgovina galanterije v Ljubljani izjavlja, da je njen zastopnik za ljubljansko pokrajino samo gospod Anton Lenščak. Vsakega drugega, ki bi nastopal v imenu tvrdke, sklepal slekarske kupčije in zahteval predujme, je treba takoj prijaviti najbližji varnostni straži. 16387-31

Razno

PREMOG
DRVA — nudi
I. Pogačnik
BOHORIČEVA 5
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

ZAHVALA

Vsem, ki so sočustvovali z nami ob težki izgubi naše ljubljene soproge in mamice, gospe

MARGARETE GRIL roj. DEVETAK

jo obsuli s cvetjem ter jo spremili na njeni zadnji poti, najprisrčnejša zahvala.

Maša zadušnica se bo darovala v soboto 27. t. m. ob 7. uri zjutraj v trnovski cerkvi.

Ljubljana, dne 24. septembra 1942.

ŽALUJOČI SOPROG IN HČERKA

J. Marquand 15

HVALA LEPA, GOSPOD MOTO!

Stvar me je zanimala in vznemirjala; šla mi je do živega, kajti zdelo se mi je, da stoji Nora Joyceova na robu pogube. Gospodu Motu je bilo treba reči samo besedico, pa bi bila izgubljena. Spričo danih okoliščin se mi je zdelo jalovo trkati na Japončevo viteštvo. Pokazal sem rano sredi Bestovega čela.

»Ta luknja je od debelega izstrelka ... vsaj ‚petinštiridesetka' je morala biti,« sem pripomnil. »Da, ime tiste dame nama je znano, a ženske rabijo po navadi orožje manjšega kalibra, mar ne?«

Gospod Moto se je obrnil k meni in stisnil ustnice.

»Da, da, po vaših mislih je bilo orožje pretežko za osebo nežnega spola. Vendar sem vas snoči videl, ko ste govorili z gospodično. Točno vem, da ste se z njo prerekali pred to hišo. Mogoče bi bilo, da bi se bili vrnili. Kitajsko policijo in vaše rojake bi jako zanimalo vedeti takšno podrobnost. Ali naj jih obvestim, gospod Nelson?«

Zona mi je oblila hrbet, vendar se mi je posrečilo, da sem ostal trden.

»Če boste vi govorili, bom govoril tudi jaz. Vsekako vam povem vse, kar mi je z gotovostjo znano.«

Gospod Moto je prikimal.

»To bo jako simpatično ... ako res hočete biti tako ljubeznivi,« je dejal. »Povejte mi, prosim, kaj sta snoči pri večerji govorila z majorjem Bestom. Povejte vse, kar ste videli. Natanko, prosim.«

Njegov način govorjenja mi ni bil všeč, toda ni se mi še zdelo čas, da bi mu povedal. Samo nekaj je zdaj kazalo storiti. Opisal sem mu svoj večer z majorjem Bestom. Poslušal me je s pazljivim, zaskrbljenim obrazom. Zbiral je drobce mozaika in jih skušal sestaviti.

»Tistemu človeku je ime Vu Lo Feng,« sem končal.

»Da, da,« je rekel gospod Moto. »Zdaj razumem. Prav to sem želel zvedeti. Ime mi je bilo neznano. Najlepša hvala. Ali vas smem še nekaj vprašati? Se vam ne zdi, da bi bil utegnil kdo poslušati vajin snočnji razgovor?« S širokim mahom roke jo pokazal na vrata in na dvorišče. »Človek, ki je bil nemara skrit med drevjem, onkraj zidu? Ali niste rekli, da ste slišali nekakšen šum?«

»Mogoče,« sem odgovoril. »Pa to menda ni važno, kaj?«

Gospod Moto me je ošinil z brezizraznim pogledom. Potem so mu obstale oči na obrazu majorja Besta.

»Ali ni najin ubogi prijatelj slučajno ...« — miloba glasu gospoda Mota in počasna določnost, s katero je izgovarjal sleherni zlog, sta dajali njegovemu vprašanju poseben poudarek — »pomislite, dobro pomislite, prosim ... ali ni slučajno imenoval še koga drugega, kakega mojega rojaka?«

»Kako naj bi mu bilo ime?« sem vprašal.

»Takahara,« je s komaj slišnim glasom odgovoril gospod Moto. »Takahara.«

»Da, Best me je vprašal, ali ga poznam. Omenil mi ga je kot človeka, ki izziva nerede. Nikoli prej nisem bil slišal njegovega imena.«

Gospod Moto se je iztegnil proti meni in si položil roko na usta, kakor bi se bal, da me ne bi njegova sapa okužila.

»Prosim,« je rekel, še vedno s čudno tihim glasom, »prosim, zdi se mi, da bi bilo bolje, če bi pozabili njegovo spoštovano ime. To je moja skrb. Vprašali ste me, ali so te reči važne; če bi bile, bi mi bilo zaradi vas močno, močno neprijetno. Da, močno, močno neprijetno!«

»Moto,« sem vzrojil, »kaj hočete reči?«

»Samo tole,« je mirno odvrnil gospod Moto: »Zelo, zelo žal bi mi bilo, če bi imeli sitnosti. Zelo, zelo žal. Pozabiti morate, prosim, vse, kar ste slišali. Vem, da se v tem oziru lahko zanesem na vas. Najinega ubogega prijatelja ni ubil strel iz samokresa, ampak puščica, izstreljena z lokom, tako da ni bilo slišati poka. Kitajski loki so zelo, zelo dobri. Gotovo ste jih že videli kje na prodaj. A zdaj vas ne smem dalj zadrževati.« Gospod Moto je vstal in jaz sem storil takisto. »Ta stvar se bo uredila na tihem, ne bojte se. Marsikaj se tu odene z molkom. Zahtevam samo, da pozabite ... imena in vse ostalo. Zdravi ostanite, gospod Nelson. Te dni se zglasim pri vas na obisk, upam vsaj, da skupaj popijeva pljo whiskyja kot dobra Američana. A. In porazgovoriva se, pokramljava kot stara prijatelja. Tako silno ljubeznivi ste bili. Prosim, oprostite mi za vse. Zdravi ostanite, gospod Nelson.«

Gospod Moto je znova obrnil svojo pozornost na truplo majorja Besta; ko pa sem hotel stopiti čez prag, me je poklical nazaj.

»Ne zamerite, prosim,« je rekel. »Pozabil sem ... tole. Bi jo hoteli vrniti lastnici?« S temi besedami mi je pomolil zlato pušico za puder. »Kakor vidite, imam v vas zaupanje, gospod Nelson. Ljubeznivi ste, zelo, zelo ljubeznivi.«

Zahvalil sem se, čeprav sem bil prepričan, da gospod Moto nikomur ne zaupa. Vendar me je njegova gesta močno potolažila. Slutil sem, da se skriva za prizorom te delovne sobe z mrličem in gospodom Motom, ki je v nasmehu kazal zlate plombe v svojih sekalcih, nekaj zlovestnega ... tem zlovestnejšega, ker nisem mogel dognati, kaj prav za prav je. Zdaj, ko sem držal v roki pušico Nore Joyceove, se je moja misel vrnila k nji. Da, misel se mi je vračala k nji, kakor sem se bil snoči sam vrnil k nji, čeprav sem se malo poprej še slepil, da me je Kitajska naučila ravnodušnega gledanja na vse stvari.

»Gospod Moto,« sem rekel, in Moto se je s potrpežljivim obrazom obrnil k meni, čeprav je komaj čakal, da bi se me odkrižal, »zastran nečesa bi bil rad pomirjen.«

»Da? Zastran nečesa? Da?«

Še nikoli se mi ni bil zdel tako šibak in nežen kakor ta mah; bil je človek v miniaturi, kakor vrtički in pritlikava drevesa njegovem rodnem otoku.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.